

שביבי ניצוצי אור
במעלת שגב

פרשת בהעלותך

המיוחד בה או
בחלקים ממנה
לצד דברי הסה"ק
בפרשה על
קדושת הזמן
מענינא דיומא
קדושתה השפעותיה
לדורות ורוממותה.

העיד רבי שמעון
בן אלעזר משום רבי שמעון בן חנניא כל הקורא
פסוק בזמנו מביא טובה לעולם. (סנהדרין קא)

אור הגנוז וענינים נפלאים * פסח שני *
אל מול פני המנורה * ענינים שונים *
ויהי בנסוע * אל נא רפא נא לה *
כ' סיון * כא' סיון

פרשת בהעלותך

לע"נ

מרת ציפורה גולדה

בת הרב יעקב יוסף

ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ

הרה"ח

שלמה

פנחס

דובינשטין

נלב"ע

ט' סיון

תש"כ

אור הגנוז וענינים נפלאים

סדרא ל' כנגד לו שעות של אור הגנוז

הסדר הזה היינו פדר בהעלותך, הוא סדר הל"ו בתורה, הוא ע"פ מ"ש הקדוש בעל הרוקח ז"ל, ל"ו פעמים נזכר בתורה לשון או"ר ומנור"ה ונרו"ת, והוא עפ"י מה שכתבתי כמה פעמים במאמרי חנוכה, ל"ו נרות תקנו, נגד אור הגנוז, והוא נגנו בתורה, ושימש בעולם לאדה"ר ל"ו שעות, הדברים ארוכים עח, ועל כן פדר הזה של אור המנורה הרמוזה לתורה, שנגנו בה האור כי טוב, הוא פדר הל"ו בתורה. ציינתי למשמרת.

¹ ליקוטי מהרצ"א דינוב בהעלותך

אור הגנוז

זה שמעתי כבר, ולא שמעתי בדיוק, שאמר בשם ר' שמואל ווארחיווקער בסגנון זה: בכל פרשת בהעלותך מתעורר או מאיר או מתגלה אור הגנוז, ושהראה ר' שמואל בזוהר, בכל מאמר שעל פרשת בהעלותך, שבכל אחד מרומזי אור הגנוז, והוא נ"י אמר שאינו זוכר את כולם.

אמרי פנחס, קאריץ, אות קד'

נכלל כל הקדושות

"בהעלותך את הנרות" - הסדרה הזאת היא השלמת וגמר כל מלאכת המשכן, ובגמר כל דבר הוא נכלל כל כללות הדבר, על כן נכלל בסדרה הזאת כל הקדושות בשרשם.

² תורת אמת, לובלין, בהעלותך

¹ וראה ליקוטי צבי לצדיק כסלו מאמ' ה' אות ג': כשתדייק תמצא שפרשת בהעלותך היא הסדרא הל"ו מסדרות התורה, ולכך לפי שמצות נר חנוכה מרומז בפרשה זאת וכדברי המדרש והרמב"ן, לכך באו חז"ל לתקן כנגד זה לו' נרות...

ולדברינו זהו באמת הטעם שנקרא יום הח' זאת חנוכה דייקא, 'ען שבו ביום קורין פרשת בהעלותך ומשם מובן מדוע קראו לימים האלה חנוכה על שם ח' נרות והלכה כבית הלל, משום דנרמז בלשון בהעלותך לשון עליה דייקא (ונלמד מזה דמצוה זו מעלין בקודש וכדברי ב"ה), לזה נקרא זאת חנוכה, דהיום נודע הדבר למה נקרא חנוכה.

² וראה מס' גיטין (ס). דאמר רבי לוי: שמנה פרשיות נאמרו ביום שהוקם בו משכן, אלו הן, פרשת כהנים ופרשת לויים (שבפר' נשא) ופרשת טמאים (אמור) ופרשת שילוח טמאים (נשא) ופרשת אחרי מות ופרשת שתויי יין (אחרי) ופרשת נרות (בהעלותך) ופרשת פרה אדומה (חוקת)

ועל מ"ש בגמר כל דבר הוא נכלל כל כללות הדבר, נפלא להסמיך בזה מ"ש שפת אמת חנוכה תר"מ: כל תהלוכות השנה בבח' הג' רגלים. וסוכות הוא ח' ימים מן התורה, ואין רגל אחר כמוהו, לכן חנוכה תיקנו כעין חג הסוכות, ולכן יש בו 'מהדרי'ן' כמו בסוכות 'הדר' בעינן. וגם הנס נעשה על ידי הכהנים, וענני הכבוד בזכות אהרן...

וביום האחרון שנקרא 'זאת חנוכה' קורין בו פרשת בהעלותך. כי יום האחרון כולל כל הימים, כמו שמיני עצרת מאסף כל ימי החג. כן בחנוכה. ופרשת זאת חנוכה המזבח הוא כן, שמקודם כתב פרט הקרבת כל נשיא, ואחר כך הכלל. כמו כן בזאת חנוכה, ועל ידי שהוא יום האחרון, קשה עלינו פרידות הימים טובים, לכן משאיר יותר הארה על כל השנה, ומתעורר בו נרות המנורה. עי"ש, ושפיר דמי זאת חנוכה לפרשת בהעלותך ששניהם כוללים את שלפניהם.

לעיי"נ

מרת

פרומא

פעריל

יהודית

ב"ר

יהודה

אריה

וידר

בפרשת בהעלותך רמזו כל הימים טובים

סיפר זקני הגה"צ מאולם זצ"ל, ששמע פעם פרשת בהעלותך אצל השלחן השני, שאמר ק"ז רביה"ק החקל יצחק (יומא דהלולא יג' סיון) זי"ע, שפרשה זו רמוזים כל החגים, ופרט את הימים טובים, פסח - הלא כתיב להדיא הפרשה של פסח שני. שבועות - ויהי בנסוע הארון. סוכות - העננים. ראש השנה - ותקעתם בחצוצרות. יום הקדוש - התחיל לומר בניגון של יום כיפור 'אל נא תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו', ונזלו דמעות מעיניו הק'. קשה היה להכיר, רק היו נראים דמעותיו על זקנו, אבל הוא היה במשך כל הזמן בבדיחות הדעת.

מעשה אבות, ספינקא, מועדים וזמנים, עמ' תמוח

בעתו מה טוב

האדמו"ר רבי מרדכי מלכוביץ זצ"ל היה נוהג, כשהלך לטבול במקוה ערש"ק פרשת בהעלותך, היו מזמרים אחריו בכלי זמר, ואמר הטעם: משום דכתיב בפרשה זו "כי ה' דיבר טוב על ישראל" (ומפרש שם שטוב היינו אור הגנוז) אמונת עיתך, הגה"צ ר' משה וולפסון שליט"א, בהעלותך

³ והנה פרשת בהעלותך חלה אחר גמר ימי התשלומין של שבועות, ובכמה שנים בא"י הריהי שבת אחר שבועות ממש, ומ"ש שבפרשת בהעלותך רמוזים כל הימים טובים הוא ענין שבועות ממש, כמ"ש בספר קדושת לוי (דרוש לשבועות) בחג השבועות שהוא זמן מתן תורה, בתורה כלול כל הימים טובים. ואם כן בעת נתינתה מהכרח שיכלול כל הימים טובים בו. וראש השנה מרומז בו וקול שופר חזק מאוד (שמות יט, יט) במתן תורה. ובראש השנה גם כן שופר. וסוכות מרומז דשיבת סוכה תחת גדפיה שכינתו, וכן במתן תורה. וגם אי אפשר להחזיק שבועות רק אחר ספירות ז' שבועות כמאמר בזוהר הקדוש, דהכוונה הוא על ז' ימי הבנין. וענין נטילת לולב גם כן כוונה זו. ופסח גם כן כוונה אחת עם שבועות כמבואר בדברי האריז"ל דשבועות הוא יום ח' של פסח כמו שמיני עצרת מסוכות. אמנם ענין יום הכפורים צריך לדעת האריך מרומז בו. אפס חכמינו ז"ל אמרו בגמרא (ירושלמי ביכורים פ"ג ה"ג) בג' דמוחלין עונותיהם ואחד מהם הוא חתן, וכיון דמוחלין לחתן וודאי מוחלין גם כן לכלה דמאי בינייהו תרווייהו נשואים זה לזה. וחכמינו ז"ל אמרו (תענית פ"ד מ"ח) ביום חתונתו זה מתן תורה, נמצא כיון דהיה נשואין בשבועות, ואנו הכלה נמחל לנו עונותינו, אם כן זהו רומז ליום הכפורים בשבועות דביום הכפורים מוחלין עונות גם כן. עכל"ק

וכן בספר תפארת מנחם, בוואן טשרנוביץ, איתא בשם צדיקים שבקבלת התורה נכללו כל הימים טובים, כתיב והיה אמונת עתיך חסן ישועות חכמת ודעת יראת ה' היא אוצרו (ישעי' לו-ו), שהם כנגד ששה סדרי משנה שניתנו בסיני (שבת לא.), וזה "והיה אמונת עתיך חסן ישועות", זה פסח, חכמה ודעת, זה שבועות, יראת ה' - ר"ה ויום הכיפורים, היא אוצרו - סוכות חג האסיף.

ועוד יש להוסיף כי ימי התשלומין מסתיימין ביב' סיון, ופר' בהעלותך על פי רוב לאחריהם, והיא מתאימה לכן לקריאת הנשיאים שבחודש ניסן, שקורין בו עד יב' ניסן בנשיאים, ולאחריו ביג' בו קורין פרשת בהעלותך, וכמ"ש בשל"ה דף ק"מ וז"ל, מנהג טוב לקרות בכל יום ויום פר' הנשיא של זה היום, כי כל נשיא ונשיא היה לו סודות גדולות, אשר המשיכו שפע הרוחניות כל א' לשבטו כל ימי עולם, ובקריאת הפרשה הוא מעורר קדושת היום, וביום י"ג בניסן קורין פר' בהעלותך עד כן עשה את המנורה, והוא כנגד שבט לוי. עי"ש

מנהג דומה אצל הרה"ק בעל "בית אהרן" מקארלין זי"ע

יש מזקני החסידים שספרו שאצל מרן אדמו"ר הזקן [בעל בית אהרן] זצוק"ל (יומא דהלולא טו"ב סיון) היה מנהג שבערב שבת פרשת בהעלותך קבלו השבת בנגינה ובזמרה לקול חלילים ומצלתיים, והוא לציין מה שנאמר בפרשת השבוע (י, כט) "כי ה' דבר טוב על ישראל", ויש אומרים (בשם הרה"ח ר' חיים אשר ז"ל) שהטעם הוא משום דכתיב בפרשת השבוע "ותקעתם בחצוצרות". ובשם זקני החסידים מסרו שהסדר היה שהתפללו מוקדם קצת, ובעלי המנגנים ניגנו בכלי זמר עד זמן השקיעה. (הרה"ח ר' אליהו סטפנסקי שליט"א בשם החסיד הישיש ר' הערש לייב אזיא ז"ל). ו(בהערה שם מציין לקובץ בית אהרן וישראל גליון ע"ג, מאמרו של הרב יחיאל גולדהבר שליט"א בענין 'לקראת שבת לכו ונלכה' (ח"ר). מביא עדות שכן נהגו גם בלעכוויטש, וכפי שהיה שגור אצלם לומר, וכלשונם: "אזא גרויסער שבת, פאסט צו גיין, צום שבת מיט כלי זמר". לשבת כה גדולה, ראוי ומתאים לצאת לקראת שבת, בכלי זמר) לוח עתים וזמנים, קארלין סטאלין, עש"ק בהעלותך

לעלות למירון

במסורת שבתות אלו (בהעלותך במירון) התמיד האדמו"ר [הרה"ק רבי משה מרדכי בידרמן מללוב] למעלה מארבעים שנה רצופות, ולא ביטלה גם כאשר המצב הביטחוני היה קשה מנשוא, הוא עודד את החסידים והאיץ בהם לעלות עמו למירון. גם בערוב ימיו כשהיה מרותק למיטת חליו, המשיך בנסיעה זו במסירות נפש.

כשהראו לרבי את דברי הזוהר הקדוש באידרא רבא, המקשר את החוט המשולש בין קדושת פרשת בהעלותך והתנא האלוקי הרשב"י, וכמו כן הראוהו לדברי הרה"ק רבי פנחס מקאריץ במדרש פנחס, האומר שבכל שבת פרשת בהעלותך מתעורר או מאיר או מתגלה האור הגנוז, שהראה רבן שמעון בר יוחאי בזוהר, הגיב על כך רבינו ואמר: כשעשיתי זאת לא ידעתי את כל הענינים האלה, אך כאשר יהודי עושה מעשה באמת, מוצאים לזה אחר כך מקור. משה איש האלוקים, פרק לז'

אל מול פני השבת יאירו

עיקר הארת התורה הוא בשבת יום המנוחה, וצריך לעשות הכנה לשבת, בתלתא יומי דקמי שבתא, דהיינו ד' ה' ו' לקנות תוס' נפש רוח נשמה, וביומא דאחורי שבתא דהיינו א' ב' ג' להשאיר הקדושה מהנפש רוח נשמה דשבת, כמבואר בספרים הקדושים, ועל זה רומזת המנורה, דפני המנורה היינו השבת, והשלשה נרות שמצד ימין רומזים לג' ימים דמקמי שבתא, והשלשה נרות שמצד שמאל רומזים לג' ימים דאחורי שבתא. וזה פירוש הכתוב בהעלותך את הנרות לתקן נפשות ישראל, אל מול פני המנורה דהיינו השבת, יאירו שבעת הנרות, שבעת ימי שבתא כנ"ל, שבכל השבוע יעשו הכנה לשבת, והשבת ישפיע קדושה וברכות לכל ימי השבוע, ועי' בסה"ק נועם אלימלך שרמז קצת לזה ותבין.

⁴ חקל יצחק, ספינקא, נשא יומא דהלולא יג' סיון

⁴ על דרך זה בשם משמואל בהעלותך תר"ע: שבת אותיות בשת. הענין שצריך האדם להתבייש מקדושת שבת ולסלק את החומריות מעליו, כי איך יוכל לגשת אל השבת והוא משוקע בחומריות, ואין לבוא אל שער המלך בלבוש שק. וזהו שלשה ימים לפני השבת,

גם ג' רגלים וימים נוראים מקבלים הארתם משבת

עוד י"ל שפני המנורה רומז לשבת שממנה מתברכים כל הימים, כמו שנאמר וברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים. ימים הם ראש חדש, ראש השנה ויום הכפורים, וזמנים המה ג' הרגלים, כל ששת הימים והזמנים הק' מתברכים ומקבלים הארתם מש"ק, שהיא בחי' גוף המנורה, כלשון הזוה"ק על שבת ואיהי אשתארת ביחודא דנהירו קדישא. וזהו אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, שכל הימים המאירים מקבלים הארתם משבת קדש שהיא פני המנורה. וכן כל ששת ימי השבוע מתברכים ומאירים מהשבת שמאורה יאירו שבעת הנרות.

⁵ ברכת אברהם סלונים, בהעלותך יומא דהלולא יג' סיון

מתן תורה הקדמה לפרשת בהעלותך
שענינה השראת השכינה והארת העולם

דובר כמה פעמים אודות הפרשה שקורין בתורה לפני יום טוב מסויים - על יסוד המבואר ב'לקוטי תורה' בנוגע לפרשת נצבים, ש"פרשה זו קורין לעולם קודם ראש השנה, ומרומז במלת היום דקאי על ראש-השנה כו'" שזהו ענין של הכנה לקראת היום-טוב.

ולדוגמא: פרשת במדבר שקורין לעולם לפני חג השבועות (על פי תקנת הגאונים, כמובא ב'טור') הרי זה גם בתור הכנה לחג השבועות. וכמו שנתבאר בזה שקודם מתן תורה צריך להיות ענין המספר, וכמרומז גם בנגלה, בחלק האגדה, כדאיתא במדרש שמתן תורה הוצרך להיות לששים ריבוא בני ישראל, ואילו היו חסר אחד, לא היה יכול להיות מתן-תורה, וזהו ענינה של פרשת במדבר - מנין בני, שדוקא על ידי זה באים למתן-תורה.

ועל-דרך-זה מובן גם בנוגע לפרשיות שקורין לאחר הימים טובים, שהרי ענין הסדר שבתורה, שגם הוא תורה, כולל הן את הענינים שלפניו והן את הענינים שלאחריו, דכיון שענין זה בא לאחר היום-טוב, הרי זו הוכחה, שזהו ענין שיכולים להגיע אליו ולקבלו דוקא לאחר ההכנה וההקדמה של היום-טוב.

ובכללות הענין בזה, שסדר העבודה הוא באופן ד"ילכו מחיל אל חיל", והיינו, שגם כאשר נמצאים במעמד ומצב של "חיל", צריכה להיות ההליכה למדריגה

היינו להכין את עצמו לקדושת השבת, וג' ימים לאחר השבת, היינו לראות להשאר בקדושת השבת ולהתבייש ליכנס לחומריות, מאחר שהי' לו אור גדול כזה. וזהו שבעה קני המנורה שג' קנים מזה וג' מזה נוטים אל הנר האמצעי שרומז לשבת.

והנה שבת מיני' שיתא יומין מתברכין. וידועין דברי הרה"ק ר"מ מפרימישלאן ז"ל בפירוש הכתוב שנאמר באדוניהו (מלכים א' א') "ולא עצבו אביו מימיו, לאמר מדוע ככה עשית", היינו שהוא בעצמו לא העציב את עצמו לאמור לנפשו, כי מעשים כאלו אינם נאותין לבן דוד המע"ה, ועל כן אבדה ממנו המלוכה, ודפח"ח. וכמו כן אף אנו נאמר בש"ק, שלעומת שהוא בוש מקדושת שבת, ומחשב בנפשו שמעשים לא טובים כאלו אינם נאותים לפני, מפני שהנני מקבל שבת, ובאיזה פנים אבוא לקבל שבת הבאה, אז הוא מקבל בכל שבוע מקדושת שבת ומתברך ממנה.

⁵ עו"ש: ובזה י"ל מה שעמדו המפרשים על אומרו דבר אל אהרן ואמרת אליו, מהו כפל הלשון דבר ואמרת. וי"ל ע"ד מאחז"ל בפר' אמור "אמור ואמרת" להזהיר גדולים על הקטנים, ופירש מרן אדמו"ר בעל בית אברהם זי"ע, להזהיר מלשון להאיר, שצריך להאיר ולהזהיר מאור הימים הגדולים לימים של קטנות. וכמו כן י"ל כאן דבר ואמרת, להזהיר גדולים על הקטנים, שצריך להאיר מאור השבת על כל ימות השבוע.

לעי"נ

מרת

רבקה

וידר

בת ר'

חיים עבי

לוי

נלב"ע

ער"ח

שבט

נעלית יותר ב"חיל", "מעלין בקודש". וכיון שצריכים להיות תמיד בתנועה של עליה, נמצא, שהפרשה שקורין לפני היום טוב באה בתור הכנה לדרגא הנעלית שמתגלית ביום טוב, ואילו הפרשה שקורין לאחר היום טוב, הרי זה ענין נעלה יותר, שהיום טוב הוא הכנה אליו. ומזה מובן בנוגע לפרשת השבוע, פרשת בהעלותך, שהיא לעולם (יתד בל תמוט) לאחר מתן תורה (דלא כפרשת נשא שלפעמים קורין לפני מתן-תורה, כנזכר לעיל), שדוקא ע"י מתן תורה יכול להיות תוכן הענין דפרשת בהעלותך.

ב. בהתחלת פרשת בהעלותך מדובר אודות הדלקת המנורה, שענינה להאיר את העולם, כדברי הגמרא: "לא לאורה אני צריך... ובהקדים, שלכאורה אינו מובן מהו ההכרח לומר שכדי להאיר את העולם יש צורך במתן תורה דוקא: אף על פי שהענין ד"ובנו בחרת מכל עם ולשון" נפעל במתן תורה (כמו שכתב רבינו הזקן ב'שולחן ערוך'), הרי גם לפני כן היו בני ישראל מובדלים ונעלים יותר מכל (אומות) העולם, החל מיציאת מצרים, שעל זה נאמר "ויוציאנו ה' ממצרים גו'", "לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף ולא על ידי שליח, אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, שנאמר "ועברתי בארץ מצרים גו", אני ולא מלאך, וכו', ובאופן ש"פסח הוי"ה גו", "נגוף למצרים ורפוא לישראל"... וכפי שמצינו אצל האבות, עוד לפני יציאת מצרים החל מאברהם אבינו, כמו שכתוב "ויקרא שם בשם ה' א-ל עולם", "שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקדוש ברוך הוא כו'. ועל דרך זה אצל השבטים וכל שבעים נפש כו' ונמצא, שגם לפני מתן-תורה היו בני ישראל במעמד ומצב שמהם אורה יוצאה לעולם, ואם כן, מהו הטעם שפרשת "בהעלותך את הנרות" (הארת העולם) באה דוקא לאחר חג השבועות, זמן מתן תורה?

ויובן על פי המשך דברי הגמרא בנוגע לעיקר ענינה של המנורה: "עדות הוא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל", וענין זה נפעל על-ידי מתן-תורה דוקא. וביאור הענין: קודם מתן-תורה היתה הגזירה שעליונים לא ירדו לתחתונים, ותחתונים לא יעלו לעליונים, והיינו, שהיה הפסק והבדל - גזירה גם מלשון חיתוך ("א שניט"), - בין עליונים לתחתונים, ולכן לא היתה יכולה להיות השכינה שורה בישראל, באופן שיתאחרו להיות מציאות אחת... ורק לאחר שבמתן-תורה בטלה הגזירה, ונפעל החיבור של עליונים ותחתונים, שעליונים ירדו למטה ותחתונים יעלו למעלה, עד שיהיו מציאות אחת - אזי יכולה להיות "השכינה שורה בישראל". וזהו הטעם שקורין פרשת בהעלותך לאחר זמן מתן-תורה, כי דוקא לאחר שנפעל במתן-תורה החיבור דעליונים ותחתונים, וכו' עי"ש שמבאר כל הענין בהרחבה

הגה"ק מלויבאוויטש זי"ע טז' ניסן תשכ"ז
דבר מלכות בהעלותך תשע"ז

בפרשה זו רבוי חדושים בתורה שבעל פה

בהעלותך את הנרות וגו' פרשה זו היא הראשונה שנסדרה אחר הקמת המשכן, שנכתב בסוף פרשת נשא ענין חינוך המשכן... ואחר זה בא דיבור השי"ת למשה בפרשת הדלקת הנרות, וכבר הבאנו דברי רבינו בחיי שהמשכן הוא המשך למעמד הר סיני, וכמו שהיו סדורים ישראל בהר סיני סביב שכינתו ית', כן צוה השי"ת לעשות משכן להשראת שכינתו... ופתח דברו יאיר בפרשת הדלקת

המנורה, ולכך קורין פרשה זו אחר השלמת חג השבועות בשבעת ימי תשלומין שאחר שבועות, ומשכלו ימי החג קבלת התורה קורין פרשה זו. וע"כ בפרשה זו יש בה ריבוי חידושים בתורה שבעל פה יותר משאר פרשיות ובפרשת נשא היה ריבוי בתורה שבכתב שהיא הפרשה הארוכה ביותר, שזה מטעם קביעות פרשה זו אחר חג השבועות שבו קבלת התורה מחדש, ובפרשת בהעלותך יש ריבוי בחדושי תורה שהם הציצים ופרחים וגביעים של המנורה, שהם קשויי התורה, כידוע שפרשה זו קשורה לחנוכה כדברי הרמב"ן על לעולם קיימת, ובכל הדורות מחדשים חכמי ישראל בכל שנה ושנה תירוצים, למה קבעו ח' ימי חנוכה וכו' שבפרשה זו יש ריבוי שפע בחי' התורה ... אמונת עיתך, הגה"צ ר' משה וולפסון זצ"ל, בהעלותך

בשבת זה יש בו השפעה מתורה שבעל פה ובשבת, שהוא כנגד פני המנורה נר האמצעי שכולל כל המדות, ובפרט בשבת זה שהוא פרשת הדלקת המנורה, בוודאי כל מי שעומד מוכן אל מול פני המנורה עם מבוקש אמת בלב, יוכל לזכות להשיג בחינת אור תורה שבעל פה.

6 פרי צדיק בהעלותך אות ב' סדרא יג' רמז ליג' מכילין דרחמי וכן בחי' תפארת

הסידרא הזו הוא הגמר של הספר תורת כהנים, כי גם הסדרות הראשונות שבספר זה מדברים עוד מקדושת כהונה... ובסדרא זו מתחיל בהדלקת הנרות המסורה לכהנים, ו"קח את הלויים" עד "ויהי בנסוע, ובנוחה" שם נשלם ספר תורת כהנים, כדאיתא בחז"ל (שבת קטז). "ויהי בנסוע" ספר בפני עצמו, והנה לחשבון זה, הסידרא הזאת הוא יג' לתורת כהנים שיש יג' סדרות עד ויהי העם, והוא מרומז ליג' מכילין דרחמי, שנשלם בתורת כהנים שהוא מקרבנות הבאים לכפר, וגם הסידרא הזו היא השלישית שבספר במדבר, שרומז גם כן לבחי' רחמים, שהוא בחי' תפארת מדה השלישית, כידוע,

7 אמרי אמת, לובלין, בהעלותך, תרל"ח הסדרא השלישית שורשי הרחמים

הסידרא זו שהיא השלישית שבספר במדבר, מורה על רחמים. שמחבר את הקדושות בבחי' התכללות גבורות בחסדים. כי כל שלישי מורה על זה, כמו בספר בראשית, שהסדרא הראשונה בראשית מורה על החסדים, עולם חסד יבנה,

6 וכן שם פרי צדיק אות ט' וביום השביעי דא תורה שבעל פה, דעם יום השביעי דא אשתכלל עלמא (זח"א מז:) ולכן נר שבת כענין מנורת המקדש. ובפרט בשבת זה שקורין בו פרשת הדלקת המנורה, והוא קדושת שבת זה, כמו שנאמר שבת בשבתו, יש בו ביחוד, השפעה מתורה שבעל פה.

7 וראה שם באמרי אמת תרכ"ו: בפרשת נשא מדבר מחנוכת המזבח שהוא גמר הבנין, כי אחר שנגמר הבנין מחנכין אותו. אבל בכל זאת עיקר שלימות הבנין הוא המאור הנמשך להבית, שפותחין בו חלונות להאיר בתוכו. וזהו שלימות הבית. וזהו ענין המנורה הנאמר בסדרא זו, הוא גמר שלימות הענין, וזהו שמחם בבנין שלם ובאור פניך תבהיקם. ירוין מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם, מורה על ענין הנרות שאינם פוסקים לעולם, מצד היותם מהמקור שאינו פוסק לעולם, כמ"ש בסיום הפסוק הנ"ל "כי עמך מקור חיים באורך נראה אור".

שבחסדו ית' ברא כל הברואים. והשניה פרשת נח, מורה על גבורה, שהראה השי"ת כח גבורתו על כל העולם, שלא רצו לקבל עליהם עול מלכותו, ואמרו לאל סור ממנו. הפרידים ואבדם מן העולם, והשלישית פרשת לך, המדברת בבחירת אאע"ה שכל העולמות שברא הוא ית' בחסדו. והחריבן בגבורתו. היה בשביל הנפש הזה... וסדרא זו מורה ג"כ על מדה זו, שמלות פני המנורה רומז על מדת התפארת, עמודא דאמצעיתא, כולל הגבורות בחסדים. ואחדות קדושה זו הוא בכל העולמות. כי כל העולמות הם בחי' דכר ונוקבא, חתן וכלה. וכשנעשה היחוד אז השמחה בשלימות.

8 אמרי אמת, לובלין, בהעלותך, תרכ"ז

קורין פרשת בהעלותך אחר חג השבועות שיש לה שייכות לקדושת החג

וי"ל שלרמז זה מזדמן תמיד לקרות פרשת בהעלותך אחר חג השבועות, ועל הרוב גם פרשת נשא, מפני שיש להם שייכות אל קדושת החג, והמה נצחיות בכל זמן גם עתה, וכנזכר במדרש שלך גדולה משלהם, הקרבנות אינם נוהגים רק בזמן המקדש, אבל הנרות לעולם, וכל הברכות שנתתי לך לברך את ישראל אינם בטלים לעולם, וענין הנרות לעולם, יש לרמז בקדושת חג השבועות, כמו שנאמר "וספרתם לכם" וגו' "שבע שבתות תמימות תהיינה" [וכו'], והוא בעצם קדושת הארת חג השבועות, וי"ל שלרמז זה הר"ת של "בהעלותך את הנרות אל מול" עולה בגימטריא מ"ט, לרמז על בחי' ספירת השבע שבתות וכו'.

9 אמרי אמת, לובלין, בהעלותך תרל"ב

8 וראה שם אמרי אמת תרל"ח: ולאחר שבא לפועל בסדרא זו בחי' הרחמים, נאמר אח"כ "ויהי העם" וגו' ועוד כמה ענינים הנראים רחוקים מאוד, ועם כל זה הם נמתקים מבחי' רחמים, כי התחלת הבריאה היה מבחי' חסד... באברהם וי"ל שלטעם זה נאמר בסוף הסידרא "ותדבר מרים" וגו' וכל המעשה שנצמח מזה, שבוודאי אינו עפ"י פשוט, שאירע כזאת למרים הצדקת שהיתה מהתלתא אחין שהם שרש הקדושה, ויהיה נכתב עליה בתוה"ק חטא וקילקול כזה.

וכבר דברנו מזה שהוא ענין אחד עם מאמרם ז"ל (ע"ז ד:): לא דוד ראוי לאותו מעשה, ולא ישראל ראויין וכו'... וכן י"ל בענין מרים הצדקת, שהיה כדאי לה שיהיה נכתב עליה סירחון גדול כזה, ומצד וסביביו נשערה מאוד, גם עונש ירידה גדולה כזאת, רח"ל בכדי שיוצמח על ידה בחי' רחמים גדולים, כמו שנאמר "ויצעק משה אל ה', אל נא רפא נא לה", והמשיך מזה בחי' רפואה ורחמים גם לירידה בדיוטא התחתונה, אשר אין לה תקנה עפ"י טבע, ואפילו עפ"י תורה, וכאמרם ז"ל (מובא ברש"י ז"ל) 'מי ירפא אותה, ומי מסגירה, אני קרוב, ואין קרוב רואה את הנגעים, וכהן אחר אין בעולם', וממילא היה ירידה גדולה כזו, אשר אין בעולם עפ"י המושג להתתקן, כי עפ"י רפואת הטבע לא יועיל, כענין קיצוץ בהרת...

רק ענין הרפואה שעפ"י התוה"ק, היה ע"י עצם ראיית הכהן את הנגע, ובראייתו פעל להמשיך רחמים רבים על שרש הקילקול, ובזה גופא היה נתקן ונתרפא... ובענין הזה היה כדאי למרים הצדקת שמסרה נפשה בביאתה לידי ירידה כזו, בכדי להמשיך מזה תיקון לדורות, גם לכל מיני ירידות אשר אין להם תיקון חלילה עפ"י תורה, ועכ"ז יהיה נתקנים ע"י המשכת הרחמים מהשרש, שנפעל על ידה.

9 אחר מ"ש למעלה כי פרשת בהעלותך היא הפרשה השלישית, וכן שהיא הקריאה בזאת חנוכה, מקום להסמיק לזה מ"ש בשער יששכר כסלו אות ג': החדש כסלו הוא חדש השלישי בימות החורף והחדש סיון הוא החדש השלישי בימי קיץ ועל כן הוא מדה השלישית בחי' תפארת, נתינת התורה בו שהוא בתפארת, כמ"ש זה בלק"ת להאריז"ל (פ')

מתן תורה והקמת המשכן הם קיום העולם
ועל כן נקראים בחודש סיון

"וביום הקים את המשכן, כסה הענן את המשכן לאהל העדת, ובערב יהי על המשכן כמראה אש עד בקר" הנה התורה"ק הוא נצחיות, ויש לדעת איך שייך זאת כעת, גם יל"ד שייכות הקריאה להזמן שהוא סיון. וי"ל דהנה בסיון הוא זמן מתן תורתנו שהוא קיום העולם כדאי' בגמ' (ע"ז דף ג.) ממאמר הכתוב (ירמי' לג, כה) אם לא בריתי יומם ולילה וגו', וכדאי' (שבת פח.) שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית וכו' אם ישראל מקבלם את התורה אתם מתקיימין וכו', על כן קורין בסיון בהקמת המשכן אשר גם הוא קיום העולם, שע"ז אתבסם עלמא כדאי' בזוה"ק.

וזהו דאי' בגמ' (ברכות נה.) יודע הי' בצלאל לצרף, אותיות שנבראו בהן שמים וארץ, גם הנה אי' אשר הר"ת של א"ת ה'שמים ו'את ה'ארץ הוא גושפנקא דמלכא, דחתים בי' שמיא וארעא, וליכא מידי דלא רמיזא באורייתא, וי"ל אשר זהו שאמר הכתוב "וביום הקים את המשכן" ר"ת א'הו'ה' שהוא ר"ת "את השמים ואת הארץ", אשר קיום שמים וארץ, הוא ע"י הקים את המשכן, שע"ז אתבסם עלמא. נם הוא ע"י התורה, כנ"ל אם לא בריתי וגו'. וזהו "וביום הקים את המשכן" מספר ה' פעמים או"ר דכתיבי בבראשית, "ויאמר אלקים יהי אור" וגו', שהוא אור התורה, שהוא קיום העולם, אשר אתבסם בהקמת המשכן כנ"ל.

והנה בחי' משכן הוא ע"י תקון הנפש, וזהו "וכסה הענן את המשכן", אשר "הענן את המשכן" גימ' 'תקון הנפש', "וכסה" רומז להיות הדבר מכוסה, דאי' (ב"מ מב.) שאין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין, ע"כ צריכין לראות בכל האפשר לעשות תקון הנפש בסתר (והצנע לכת) שלא יהי' ניכר בגלוי.

אהבת ישראל בהעלותך תרפ"ז עמ' סז

פרשות במדבר נשא בהעלותך

שייכים לתורת כהנים ומזורים שגם אחר הזמן אפשר להתכלל בו

הנה הפירושים האלו שבהתחלת ספר במדבר עוד יש להם שייכות לתורת כהנים, כי בפרשת נשא נאמר חנוכת המזבח שהוא הקרבנות, וגם ברכת כהנים, וכן בפרשה זו בהעלותך את הנרות שהוא רק לכהנים, ובמנין הסידרות לא נמנה לתורת

ויצא בדה"מ ענין ז' כוכבי לכת) עיי"ש, ולפי"ז מכוין שפיר אשר חדש כסלו שהוא חדש השלישי בימות החורף בחי' תפארת באור חוזר, בו חנוכה שהוא גם כן בחי' חג השבועות כנ"ל, וכן הוא בש"ס (שבת דף פח.) בריך רחמנא דיהב לן אוריין תליתאי וכו' בירחא תליתאי, וכן הוא בכסלו ירחא תליתאי לתשרי כמ"ש בקדושת לוי בריש המאמר לחנוכה, והוא השתוות וחיבור נר מצוה ותורה אור כנ"ל.

ובספר אור הנר, חנוכה, מביא: הרה"ק מוהר"ש מקאמינקא זי"ע אמר בשם הקוה"ט הר"ב ממעזבוז זי"ע, דכמו שהאדם בימי חנוכה במדרגה זו הוא בחג השבועות, ועל כן שניהם הם בחודש השלישי. וז"ש 'חנוך לנער על פי דרכו' כר, 'חנוך' רמז לחנוכה, 'גם כי יזקין' רמז לשבועות – על דרך שאמרו חז"ל בסיני נדמה להם, כזקן מלא רחמים – 'לא יסור ממנו'. ובספר מגן אברהם טריסק, לחנוכה: הענין הוא, דהנה כשם שבחג השבועות הוא זמן קבלת תורה שבכתב, כמו"כ בחנוכה הוא זמן קבלת תורה שבעל פה, כי כשם שקבלת תורה שבכתב היא בחדש ג' מחדשי הקיץ, כמו"כ קבלת תורה שבעל פה היא בכ"ה בכסלו שהוא חדש השלישי מחדשי החורף. ולכן בחנוכה היא העת שיקבלו ישראל עליהם לעסוק בתורה שבעל פה, בקבלת עול מלכות שמים.

לעיי"נ

מרת

ציפורה

גולדה

בת הרב

יעקב

יוסף ז"ל

כהנים, רק הספר ויקרא, וי"ל בזה שהוא הענין הנאמר במדרש, שהיה אהרן מוצר, על שקרבו כל הנשיאים בחנוכת המזבח, והוא לא נמנה עמהם, ובוודאי אין לשער גודל השברון לב שהיה לאהרן הכהן מזה.. שנתחנך המשכן מכל שבטי ישראל, זולת מהשבט שהוא היה הנשיא, וכבר נגמר החנוכה בלעדו ונאמר על זה במדרש שהקב"ה פייסו... ולכאורה מה הפיוס הזה, שבוודאי לא היה צערו לבקשת הכבוד... ואם גם יעשה לעצמו עדיין יצטער על העבר מה שלא נמנה עמהם, אמנם י"ל המכוון בזה, שהיה להראות שזהו כח קדושת אהרן הכהן, לברר זאת שלעולם לא עבר הזמן, שגם אם נראה שלא נמנה עד כה, יעשה עתה לעצמו חנוכה, ומיד בעת הסעודה הכלליות, היה נמנה לזה שיעשה לעצמו חנוכה, וזה שנאמר על זה במדרש 'לגדולה מזו, אתה מתוקן, הקרבנות רק בזמן שבית המקדש קיים, והנרות לעולם', והברכות שנתתי לך לברך את בני, אינן בטליון לעולם' כי זהו הוכחה בעצם קדושת אהרן בשני הענינים האלו... שלעולם לא יארע הפסק, ולא יעבור הזמן, וי"ל שעל זה גופא הרמז, מה ששני ענינים אלו 'הנרות וברכת כהנים, נאמרו בתורה אחר שנגמר הספר של תורת כהנים, ועם כל זה נכללו בה, כנ"ל.

10 אמרי אמת, בהעלותך, תרל"ו

רמז על העבודה בכניסת השבת וציאתה

תחילת הפרשה בהעלותך את הנרות, וסיומה ויצעק משה אל ה' לאמר, יש בהם רמז לכניסת השבת וציאתה. בכניסת השבת כאשר יהודי בא מימי החולין צריך להתחיל עבודתו בעול מלכות שמים בעודו בחשכות בחי' לילה. וזהו אומרו בראש הפרשה "בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", ואיתא מהרה"ק מרופשיץ זי"ע אל מול פני המנורה ס"ת לילה, שבעוד לילה צריך להתחיל בעול מלכות שמים עד שתהא שלהבת עולה מאליה להתקדש בקדושת השבת.

וסיום הפרשה בענין צרעת מרים ויצעק משה אל ה' לאמר וגו'. צרעת תרגומו סגירו, שיהודי בעמדו לצאת מן הקודש כאשר יום השבת יפנה, ורואה שאחר כל השבת עדיין לבו סגור ומסוגר, צריך לצעוק אל ה' "לאמר", שהקב"ה ילמד אותו איך לבקש ממנו ית' באמת. וזהו ואני תפילתי לך ה' עת רצון, בעת רצון לפני

¹⁰ עוד שם באמרי אמת תרכ"ז, על פרשה זו: כל סידרא ג' מהספר יורה על רחמים, וכן עצם האות ג', כי גימל הוא מלשון גומל חסדים טובים, ומי שמכיר בעצם לה"ק יבין שמשמעו רחמים, גם הוא לשון הגמל מהיניקה, שלפי ראות העין נראה הענין כאכזריות לנתח הילד מסיבת חיותו, ובאמת המכוון הוא לטובה, להראות לו חיותו עוד ממקום גבוה ומעולה, והוא ענין רחמים. שהגבורות המה צורך לסיבת החסדים. וסידרא זו הוא ג"כ סדרא ג' מהספר, לכן נרמז בכולה ענין רחמים, שכל דבר יש לו תיקון, וזהו ענין שנאמר בה מה שהתאוו תאוה במדבר ועם כל זה ניתקן, וגם ענין "ותדבר מרים", שידוע מקדושת מרים שאין לשער ועם כל זאת יצא כזאת מפיה... כנזכר בזוה"ק לית נהורא אלא האי דנפק מגו חשוכא. ולכן היה בהכרח לארע לפני אהרן ומרים הענין הזה, כדי שבסיבה זו יתעלו למדריגה גדולה. וזה ענין רחמים כנ"ל. ולכן נרמז בה גם ענין רפואה שהיא רחמים, וגם תיבות "אל נא רפא נא לה", כידוע מכהאריז"ל שהם יא', לרמז על ה' גבורות שנכללו בה' חסדים, ע"י אות פ' שבאמצע, ע"ש, וגם ר"ת התחלת ההפטורה "רני ושמחי בת ציון", הוא בגימ' רחמים.

שהשבת פונה ללכת, אלקים ברב חסדך ענני באמת ישעך, אני מבקש ממך שתלמדני איך לבקש ממך ה' שתקובל תפילתי.

ברכת אברהם סלונים, בהעלותך

פרשה שלמה על סדר הדגלים משום שפעל גילוי נצחי

ביאר בזה [המשגיח ביח"ל הגה"ק רבי אברהם שמעון מזעליחוב הי"ד], כי כל דבר בעולם עיקר הוא הגילוי שנתגלה, כי גם בסדר הדגלים שתוח"ק כתבה פרשה שלימה בסדרה במדבר, עם פסוקים הרבה, המפרשים סדר הדגלים איך נסעו, ואיך נתחברו השבטים שלושה לדגל אחד, "איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאוהל מועד, דגל מחנה יהודה ראשונה יסעו, דגל מחנה ראובן שנים יסעו", ואח"כ אוהל מועד, דגל מחנה אפרים שלישים יסעו, דגל מחנה דן לאחרונה יסעו, כל סדר של דגלים שהאריכה תוח"ק לכותבם, לא היו נוהגים, אלא במסע אחת, בנסעם מחורב "בחדש השני בשנה השנית נעלה הענן מעל משכן העדות", ומשם מהר חורב באו אל קברות התאווה, וכבר הי' שמה החטא של מתאוננים, כמפורש בפ' בהעלותך, ואחר חטא הזה לא הי' עוד סדר הדגלים, כן ביאר רבינו מן מדרשי חז"ל שאחר חטא זה נתבטל סדר הדגלים (שכחתי המקורות, שהראה לנו אז על דבר המפליא הזה).

נראה מזה שאע"פ שסדר הדגלים נמשך רק זמן מועט, אעפ"כ כתבה תוח"ק פרשה שלימה בפר' במדבר וכן בפר' בהעלותך, כי העיקר הוא הגילוי של התגלות זאת, דהיינו סדר הדגלים בעולם, המשך הזמן של גילוי גדול הזה, אינו משנה את ההתגלות הגדולה הזאת, אפילו תחי' זאת על זמן קצר. כן ימות המשיח, אע"פ שלא נשאר רק זמן קצר מן שיתא אלפי שנים, על הנהגה הזאת של משיח בן דוד גואלנו ב"ב, העיקר הוא ההתגלות של הנהגה הזאת בעולם, והמשך הזמן אינו פועל שינוי בהתגלות הזאת. עיקר תכלית בריאת העולם הוא עולם הנצחי לאחר תחה"מ, וכל הדברים הגדולים שהיו בעולם פועלים פעולה בנצחיות, אם כי אין אנו רואים זאת עכשיו בימי המשך הזמן. רק אז בעולם הנצחי יתגלה הכל לאט לאט, וישמח ישראל בעושייו לעד ולנצח נצחים, וכן ישמח ה' במעשיו.

נהרי אש, ז'ליחאב, ליקוטי דיבורים אות

קריאת מסע הדגלים

קריאת מסע הדגלים בפר' בהעלותך, וקריאת מ"ב המסעות בפר' מסעי, קרא [כ"ק אדמו"ר רבי אברהם יצחק זצ"ל מ'תולדות אהרן'] בניגון מיוחד כמקובל, ולא הפסיק בעליה לתורה באמצע קריאת מ"ב המסעות, והיה לו בזה עבודה מיוחדת בקריאתה.

זמור לאברהם ח"ב עמ' קפא' אות נד'

לעי"נ

מרת

רבקה

פריידא

איילנברג

נלב"ע

כו' תשרי

תשמ"א

פסח שני

בחודש השני בארבעה עשר יום" (מ, יא). ידוע מצדיקים ומספרים הקדושים, הענין דהקריאה מעוררת את הזמן, ועל כן בפרשה זו יש בו התעוררות של "פסח שני", כיון שקוראים את עניניה. וכעין שמובא על הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע שבשבת פרשת בא הרגיש כעין חג הפסח ואמר הלל .

לחם עני במדבר.

פרשה חדשה

זקני הקדוש [בעל ה"חידושי הרי"ם מגור] ז"ל אמר: יען שהטמאים צעקו "למה נגרע?" - ואין מובן כלל למה צעקו, הלא בפיהם אמרו טעם הגירעון? - אבל היה צר להם מאד שיחסרו מצוה קדושה כזו, ולא יכלו להתאפק ולזעוק "למה נגרע?" ועל ידי גודל ההתלהבות נפתח פתח חדש, שיתמשך קדושת אור הפסח שלוש ימים יום. (ושם באות טז' מביא זאת בלשון דומה: שעל ידי רוב הצימאון שהיה בהם שיקריבו גם כן את הפסח, ודאג לבם בקרבם מאד, למה יגרעו משאר כל ישראל, זכו להמשיך פרשה חדשה בתורה)...וזהו לימוד על כל אחד! אפילו שיש לו כמה התנצלות צודקים על ביטול תורה ועבודת השי"ת, מכל מקום לא יהיה מתורץ אצלו, ויתמרמר על שמרוחק מעבודת הקודש על המחיה ועל הכלכלה, ועל ידי הצעקה יושע

שפתי צדיק, פילץ, בהעלותך אות יג'

אל מול פני המנורה

סגולה ל"זהאר עינינו"

בחמשה חומשי תורה נרמזין מעשי המנורה. ספר בראשית: מתחיל בפסוק אשר בו שבעה תיבות, נגד שבעה נרות. שמות: יא' תיבות נגד יא' כפתורים, ויקרא: תשעה תיבות נגד ט' פרחים, במדבר: יז' תיבות נגד גובהה של מנורה שהיא יז' טפחים ומשהו, (ואעל פי שבמנחות (כח: חשיב יח' טפחים, כיון שטפח האחרון חסר, לא נכתבה תיבה נגדו) דברים: כב' נגד כב' גביעים, - בעל עקידה מצא כתוב במדרש, הביאו מרן מהרמ"א בספרו תורת העולה - ועי"ש עוד ענינים נפלאים, במעשה המנורה רמז לתורה, על כן כאשר רצו היונים לבטל התורה, מישראל נעשה נס במנורה, ונראה לי בסגולה, כשהאדם אינו מבין איזה דבר בתורה, יאמר פרשת המנורה בתורה, ויאירו עיניו, המשכיל יבין.

אגרא דפרקא, דינוב, אות קעב'

11

פרשת מנורה מקיימת העולם

כל אותיות יש בפרשת מנורה, חוץ מן ס', לפי שהיא אות של סמאל, התחלתו בס', וכן סטן, לכן ס' ראשון בתורה, בשעה שנולדה חוה "ויסגור בשר תחתונה" כי נולדה סטנה עמה, גם בכל השבטים אין אנו מוצאין ס' רק ביוסף, כי הוא סטנו של עשו, ותפוס בשמו, שניתוסף לו אות ה', לתשלום שם יה"ו (משלי כג) ללחום את מוש"ל בגי' עש"ו...

גם על ברכת כהנים קאמר, "הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים", מכניע ג"כ ס' של סטן וסמאל, אעפ"י שהקריבו י"ב נשיאים ג' פעמים: אלים ס', עתודים ס', פרים ס', כל ס' אלו לקביל ס' עמודין דילי' להחזיק הקדושה, ולכן היתה נפשו עגומה, עד שהשיב לו הקב"ה, שהוא יקיים העולם בפרשה שלפניה, [ברכת כהנים] גם בפרשה שלאחריה. [המנורה] וכמו שאהרן אית ביה "בזאת יבא אהרן", שזכות אבות נכנס עמו, וזכות אמהות שהם ז', נגד זה אמר בהעלותך את הנרות, שהוא בז' אלו מעורר ז' קני המנורה, שהם ז' עמודים שהעולם עומד עליהם, ג' אבות וד' אמהות עי"ל פ' אחרי מות.

מגלה עמוקות, בהעלותך

¹¹ וראה ספר מדבר קדמות לחיד"א, מערכת מ"ם אות לד. מנורה. רבינו האר"י זצ"ל כתב שהמנורה בכלליה ופרטיה רמז לתורה. וכתב הרב זרע ברך ז"ל ח"א פרשת בהעלותך משם הרב הגדול מהר"ר אברהם ז"ל, כי בעבור זה חלקו הטבת הנרות חמשה לבד, וב' לבד, שהתורה הם חמשה ספרים, ונחלקו לשבעה ספרים ע"י פרשת "ויהי בנסוע הארון", וה' נרות רמז לה' ספרים, ועוד ב' נרות, דבצירוף הם ז', עכ"ד.

וראה בספר שפת אמת תרל"ז: במדרש ה' חפץ למען צדקו, כו', כמה פעמים כתובה פרשת הנרות?, כו'. פירוש כי בודאי בשורש המצוה למעלה, יש כל אלה האורות וסודות, הגנוזים בכל פרשיות התורה, שמדברים מהמצות, הם שייכים לאותה המצוה. אך כי אין בכח התחתונים להשיג כל זה. אכן הקב"ה בטובו מסר לנו כל התורה וסודותיה הגנוזים בה, שעל ידי קיום המצוה לשם שמים, כל אחד כפי כחו, כך מתעוררין כל האורות למעלה, שכן עשה השי"ת, להיות תלוין אורות עליונים במצות אלו.

ידוע אמרם ז"ל פ' טרף בקלפי (יומא לט.), כל ארבעים שנה ששימש שמעון הצדיק לא כבה נר המערבי, והטעם בכל זה כבר ידוע, כי נר המערבי הוא נר האמצעי המכוון נגד קדשי קדשים, וכמו שכתב הרמב"ם (הל' בית הבחירה ג, ח), והוא כמ"ד שהנרות היו נתונים מצפון לדרום (מס' מנחות צח:), וכבר כתבתי למעלה בענין המנורה, כי אותו הנר הוא מורה על ספר במדבר, ואותו הקנה האמצעי הוא מורה על זמן ביאת המשיח שאז תחזיר התורה ליושנה, ויהיו ישראל דגלים כמו שהיו בראשונה, והוא הנר האמצעי המרומז בספר במדבר כמו שהארכנו שם בזה פי"ח ח"א,

והיה באותו קנה פרח המורה על קבלת האבות ענין התורה כמו שנתבאר שם, על כן כשהיה אחד משאר הנרות כבה היה חוזר ומדליק מנר האמצעי... וכל זה היה בהיות ישראל במדבר, שמורה עליו נר האמצעי שהיה משה רבן של נביאים עמהם, וכן יהיה לעתיד בזמן המשיח שנרמז בקנה האמצעי, אמנם אם כבה נר האמצעי עצמו והוא בזמנים שגלו ישראל מעל אדמתן, ואין לנו לא כהן ולא סנהדרין וחכמת חכמינו נאבדו בעוונות הרבים, המדליק צריך להדליק מאש מזבח החצון, שהיה מורה על אש היורד מן השמים, וחום הטבעי הבורע כאש בלבו של אדם, אשר ממנו היו לוקחין האש להקטיר קטורת, וגם משם מדליקין הנר האמצעי, והוא רמז להדלקת השכל על פי הסברא וההקש הנשאר לחכמי הדורות המעט,

12 תורת העולה לרמ"א ז"ל, חלק ג פרק ח

יג' טעמים ומעלות בפרשת המנורה

נרות המנורה יש בה כמה טעמים, א. פ"ט דמנחות בגמרא, ופירש"י מוכח כי ה' אמר להעלות נרות לרצותך ולהראות חיבתך לפני. ב. להיות נס בנר מערבי, להורות ששכינה שורה בישראל. ג. ברבה פרשת תצוה, להעלות ישראל בפני אומות העולם, שיהיו אומרים ישראל מאירים למי שמאיר לכל. ד. מתאווה למעשה ידיו. ה. ויקרא רבה פרשה ל', לזכותכם, ולכפר על נפשותיכם שמשולה לנר. ו. שם, נרי בידך ונרך בידי, אם הארת נרי אני מאיר נרך. ז. בזכות להעלות נר תמיד, תזכו להקביל נר מלך המשיח, שנאמר ערכתי נר למשיחי. ח. פרשת בהעלותך, אם אתם זהירים להדליק הנרות לפני, אני מאיר לכם אורה גדולה לעתיד לבא, שנאמר קומי אורי. ט. אם נזהרתם להדליק נרות לפני, אני שומר נפשותיכם שנמשלה לנר מכל רע. יוד. בילקוט בשם תנחומא, בשביל שיהא אורך לפני תדיר. יא. להאיר לעוה"ב כשתבא חשכה על או"ה. יב. בזכות המנורה אביא לכם המשיח, ולעתיד לבא שאני עושה לכם אורה, והיה ה' לך לאור עולם. יג. ויקרא רבה סוף פרשה ל"א, בזכות יערוך תנצלו מבי ערוך מאתמול וכו'. צמח דוד דף קכז עמ ד.

מדבר קדמות לחיד"א מערכת נו"ן

12 ...ולמאן דאמר הנרות היו עומדים ממזרח למערב (מנחות צח:), הנר המערבי הוא נר השני, והוא מורה על ספר השני שהוא ספר אלה שמות שבו נזכר קבלת התורה וגאולתן ממצרים, שעומד במקום זכרון נר האמצעי ממש, ואם כן הכוונה לפי שניהם הוא אחת.

לעיי"נ

מרת

ציפורה

גולדה

בת הרב

יעקב

יוסף ז"ל

שלך לעולם קיימת

היינו שבזכות הנרות בזמן החורבן היתה המנורה חביבה בזמן הבית

בנרות יש תמיד קדושה אפילו בחוץ, כגון נר של שבת ונר של בית הכנסת, מה שאין כן בשאר קרבנות, לכן כיון שבנרות אנו עובדין אותו תמיד אפילו בזמן שבית המקדש חרב, היא רצויה לפני הקדוש ברוך הוא מכל עבודות, שכשביטלו מלכות יון הרשעה עבודת בית אלהינו, בזו הזמן עשו ישראל בודאי מצוה בנרות, כגון בנר שבת, ובנר התפלה, ועלו אלו הנרות של שבת ושל בית הכנסת למעלה, לפני הבורא ברוך הוא, ובהתעורר זה המצוה נעשה לישראל תשועה:

ואפשר זה כונת המדרש (בהעלותך): הקרבנות, כל זמן שבית המקדש קיים הם נוהגין, אבל הנרות לעולם. עכ"ל. והקשה הרמב"ן: הלא הנרות בטילין מזמן שחרב בית המקדש? ולפי דעתי יתכן, שיש מצוה בנרות של שבת, ונר של בית הכנסת, שיש קדושה בהדלקתן, דאסור להדליק מהן כמו שמבואר. והנה הרמב"ן כתב שרומז לנר חנוכה. והנה בימי משה רבינו ע"ה עדיין לא היה? רק כפי דעתו של הרמב"ן - דעתו הקדוש שכל התורה מרומז לדורות! וכן פירש בששת ימי בראשית, וכן פירש במעשה אבות, עיין שם דעתו הקדושה.

ולפי דברינו יתכן שזה שאמר המדרש: נרות לעולם, קאי על נרות בית הכנסת, ונר שבת, שהיה בימי משה רבינו ע"ה, שהם לעולם. ולפי מה שכתבתי אלו המצוות דנר שבת ובית הכנסת, גורמין להנפס המנורה. ודעת הרמב"ן הקדושה ודעתי הקלושה נוטין לדבר אחד, שלכך היה רצויה מצות המנורה מכל העבודות, שנוהגת אפילו בזמן שבית המקדש חרב, לכך בזכות המנורה נעשה ההצלה ובה נעשה הנס.

קדושת לוי, ברדיטשוב

קדושה שלישית חנוכה

13

מצות הדלקת נר שבת

סגולה לכבות נר הסט"א

ידוע שכל מצוה יש לה סגולה, כגון שופר סגולתו להבהיל השטן, וכן סוכה היא צלא דמהימנותא ומחסה ומסתור נגד הסט"א, וגם מצות הדלקת נר שבת היא סגולה לכבות נר הסט"א, וכמו כן מצות לולב בנענועיו מעלה ומוריד, הוא סגולה לעצור טללים רעים, וכדומה כל שאר המצוות, והסגולה של המצוה היא עובדא בפני עצמה, מלבד פעולת המצוה גופא, וזהו "ויעש כן אהרן", פירוש: כמו הסגולה שתתיחס למצוה זו, שהיא עובדא בפני עצמה, כמו כן עשה, וזהו ג"כ כוונת רש"י זללה"ה להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, וד"ל.

אהבת שלום, קוסוב, בהעלותך

נרות של מצוה חביבין

ובהרבה מקומות מצינו, שחביבין לפני הקדוש ברוך הוא נרות של מצוה, כמו שאמר הכתוב (ישעיה כד, טו) באורים כבדו ה'. וכל הנר הדלוק לדבר מצוה יש בו קדושה נפלאה, גדולה אין שיעור. ואילו היינו זוכים להשגות רוח הקודש,

¹³ והשוה פרי צדיק בהעלותך אות ט': מנרתא דסתימא וכו'. הוא על פי מה שאמרו (יומא כא:): שלחן בצפון ומנורה בדרום. ושם קאי על מנורת המקדש, ונראה שהנרות שמדליקין בשבת, הוא מעין קדושת מנורת המקדש. ע"כ הנוגע לעניננו,

לעיי"נ

הרה"ח

חיים עבי

לוי וידר

נעק"ה

יג' תשרי

תשל"ד

היינו מברכים ומבינים ומשיגים, על ידי מצות הדלקת הנרות של מצוה עתידות, דהנר של מצוה מתנבא, כמו נביא המתנבא על פי ה'... הכלל עולה, שבכל נר של מצוה נמשך בו קדושה עליונה, ומעורר למעלה הדלקת בוצינין קדישין, וכן מצאנו בזהר בתיקונים (תיקון כט עג, א) דקאי אליהו אחורי כותלי של בית המדרש של רשב"י אמר ליקום בוצינא קדישא וידליק בוצינין קדישין דלעילא.

קב הישר פרק צו 14

משקורין פרשת מנורה מתפללין להמשיך בריאות לימי הקיץ

נודע אשר על ידי הדלקת המנורה נמשכו חיים ארוכים, בסוד הכתוב 'שלא יכבה נרו לעולם ועד'. וזהו שנאמר אצל המנורה 'שלך לעולם עומדת' שיהיה קיום לעולם ויומשך רפואה (חיבור הגוף עם הצורה), כמו שפירש רש"י ז"ל פני המנורה – 'גוף של מנורה', היינו, לחבר הגוף עם 'מנורה' שעולה 'צורה' שלא תפרד הצורה מהגוף. והנה תמיד מן בריאת העולם עד עתה, ימי הקיץ המה תועלת לבריאות הגוף, שלא נשמע שום חולאים, וצריכין להתפלל שלא ישנו מעשי בראשית את תפקידם, ולכן כשקורין פרשת מנורה שמרומז על חיבור הגוף עם הצורה כנ"ל, אזי צריכין להתפלל ולהמשיך זאת. וזה שפירש רש"י ז"ל 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה', שהמשיך על ידי המנורה שלא יהיה שינוי במעשה בראשית.

עטרת ישועה, דזיקוב, בהעלותך

על ידי חלישות דעתו של אהרן הכהן העלה לדורות גם נשמות ישראל החלשים להאירם

ונוכל לומר עפיד"ק אאמו"ר זצלה"ה זי"ע על מד"ר (במדבר טו, ה), כיון שראה אהרן שי"א נשיאים הקריבו ושבט אפרים הקריב, ושבטו של לוי לא הקריב... אמר לו הקב"ה, חייך, שלך גדולה משלהם, שקרבנות אינו נוהג אלא בזמן שהמקדש קיים, אבל הנרות הם קיימים לעולם...

ועפ"י דברינו שדברנו כמה פעמים בטעם הדבר, למה לא גילה לו הקב"ה מקודם שהוא ידליק המנורה, למען שלא יבוא לידי חלישות דעת כמו שהיה, אכן הוא הדבר אשר דברנו כמה פעמים ומבואר בסה"ק, אשר בעת רצון שהיה בימי קדם, הכין ופעל הקב"ה מהרצון הזה גם עבורנו, וזכר עשה לנפלאותיו חנוך ורחום ה', היינו בכח הרחמנות שלו ריחם אז עלינו, כאשר הביט מראשית אחרית מעמדינו ומצבינו, שלא נהיה בבחי' מ"נ לעורר מ"ד, מראשית כזאת הופיע ביקרו אורו גם עלינו,

ולזאת הוכרח הדבר להיות החלישות דעת בטרם הודלקה המנורה, שמרומזת לעורר המנורה העליונה וכידוע, למען יוכלו גם הדורות הבאים, ... וכשיהיה אז בשפל המצב וכשיעשו חשבון הנפש, וישימו על לבם, שמא בשבילם הם כל הצרות הבאים על כלל ישראל, וכמאחז"ל (קידושין מ:): לעולם יראה אדם עצמו

¹⁴ וראה אמרי פנחס החדש, עניני שבת אות יג: דיבר [הרה"ק ר"פ מקארין זי"ע], מענין הנרות של שבת שהם מגידים עתידות, כמו שכתוב בקב הישר, ואמר ששמע בשם צדיק אחד, שקראו בשמו ר' יודיל, שקודם כבייתם, מגידים עתידות ומאורעות של שבוע הבא. ועכשיו אנו כחמורים, שאין אנו יודעים ושומעים שום דבר, ומכל מקום אף שאנחנו שפלים וכו', יש לו להשי"ת תענוג גדול, כשאנחנו אומרים איזו מילת אמת.

לעי"נ

הרה"ח

יחיאל

ב"ר משה

וזוגתו

שרה

רבקה

ב"ר יעקב

שיאול

חלוי

כאילו חציו חייב וחציו זכאי, ובהיאך אנפין יקום קמיה מלכא עילאה, וגם זה הכח לבוא ללב נשבר ולחשבון אמתי, איך ומה, הוא משבירות לבו של אהרן ומחולשת דעתו שהיה לו אז, למען ליטע השורש הזה בנו לזרוח אור בחושך. ובזה נבאר הכתוב שמרומז בר"ת אהבה, "ובהעלות אהרן את הנרות", בשעה שתיקן כל הנשמות המרומזות בנר, וכד"א (משלי כ, כז) נר ה' נשמת אדם, "בין הערבים, גם הנשמות שבסוף הדורות שמרומז לבין הערבים, כי ינטו צללי ערב, וכו'".

ישמח ישראל, אלכסנדר, תצוה

ענינים שונים

שבת זה עדיין הוא שבועות

בעיר קעשינוב היה אחד מחסידי הה"ק מרן ר' יצחק מסקווירא זצוק"ל, שהיה חולה מסוכן רח"ל, והרופאים אמרו נואש כי יש לו המחלה המרה חולי הידוע רח"ל, שהיו קוראים בלשונם "ראק", והיה הולך וכחוש מאוד כידוע מחולי הזה. ונסע לסקווירא על שבת פרשת בהעלותך, כי היה מרגלא בפני החסידים שבשנוסעים על שבת זו הוא כמו שנוסעים על חג השבועות, שהיו אומרים "שבת נאך שבועות", פי' השבת אחר שבועות הוא עוד שבועות.

והגיש פתקא דרחמי להרה"ק, ובכה לפניו מאוד, וסיפר לו כי הרופאים אמרו נואש כי חולי זה אי אפשר להרפא, וביקש מלפניו שיבקש עליו רחמים. וקרא הרה"ק את הפתקא, ואמר לו: מה אומרים הרופאים שזה "ראק", הלא מקרא מלא הוא בפרשה זו, הרק אך במשה דיבר ה' ומשמעו כך, חולי של "ראק", אך במשה הוא, זה שייך לצדיק הדור לרפאותו, כך דיבר ה', ע"ד ישלח דבר וירפאם (תהלים קז, כ). והמתין כרגע, ואמר: הלא גם בנו דיבר וישמע ה'. ואמר לו: סע לביתך וה' ישלח לך רפואה שלימה מן השמים. וכן היה שהאיש נרפא לגמרי.

¹⁵ ילקוט מאורי אור, בהעלותך

נכלל בסדרא זו כל מיני ישועות

בסדרא זו נמצא כל מיני ישועות הנצרכים לכל הענינים בכלל ובפרט. כי בתיבות בהעלותך את הנרות נרמז כל מיני ישועות בכלל, להתעלות לשורש, "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" מרמז על כל מיני ישועות בפרטות, כי במספר שבעה נמצא כל מיני פרטים, כי כל התחלקות פרטים שרשם משבעה, וענין הישועות שבסדרא זו המה לדורי דורות. כדאי' במדרש. אבל הנרות לעולם אל מול פני המנורה יאירו.

וכן נזכר בסדרא זו פרטי ישועות, הנצרכים לתפלה וצעקה שבלב להושיע. וזה נרמז בפסוק "והרעותם בחצוצרות", שהתרועה הוא ענין צעקה שבלב, ועי"ז "ונושעתם" וכו'. וכן "וביום שמחתכם ובמועדיכם" וכו'. שהמה זמנים שהם

¹⁵ בספר 'משלי הצדיקים' להרה"ח ר' נחום מרדכי פרוס, פר' משפטים, מביא זאת, ומוסיף המחבר ששמע סיפור זה מבעל המעשה כעבור עשרים שנה, והיה בריא שלם בכל גופו וראה בליקוט זה שבת אחר שבועות ובהערות שם, שכאשר חל אסרו חג שבועות בפר' נשא נהגו בבעלזא במנהגים של שבת אחר שבועות, בפר' בהעלותך.

מוכנים לישועה ולשמחה, בלי שום צעקה, ועם כל זה נאמר "ותקעתם בחצוצרות" וגו'. כי עכ"פ נצרך לזה אתערותא דלתתא והשתוקקות לקבל השמחה.

16 אמרי אמת בהעלותך

הפרשיות מסודרות בהשגחה גדולה בסידור המעלות

המנורה מצוה מסורה לכהנים, ולכך סמך לה פרשה זו, שהיא מצות הלויים שיתחילו לעבוד, ואחריה מצות הפסח שהיא מצוה מוטלת על כל ישראל, וזהו שאמר (במדבר ט, ב) ויעשו בני ישראל את הפסח, ואם כן הפרשיות מסודרות בהשגחה גדולה בסידור המעלות, כהן ואחריו לוי ואחריו ישראל.

רבנו בחיי בהעלותך, ח, ו

להודיע חיבתן כי הלויים הם לב ישראל

בפסוק ואתנה את הלויים נתונים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל כו' (ח, יט), ופרש"י חמשה פעמים נאמרו בני ישראל במקרא זה, להודיע חיבתן שנכפל אזכרותיהן כו'. נראה שהשי"ת הראה לנו בתוה"ק, גודל אהבתו לעמו ישראל, כי הלויים אשר הם העובדי השם הדבקים בהשם ית', הם אינם נפרדים משאר המון בני ישראל, ואך הם כמו הלב להגוף, לרמ"ח אברים ושס"ה גידים, אשר היא נקודה האמצעית בהגוף, ומשפיע החיות לכל הגוף, וזהו נתונים לאהרן ולבניו, הם כהני ה' עובדים לשמו ית', מתוך בני ישראל, מתוכיותם ומעצמותם ממש, לעבוד את עבודת בני ישראל, עבודתם הם עבודת בני ישראל ממש, ולהם יחשב כאלו בני ישראל בעצמם הם העובדים, כי המה באחדות גמור ממש, ולגוף אחד יחשב כמו הלב עם הגוף. וחשיב כאילו כל אחד מישראל עומד במשכן ה', לעבוד עבודת ה' ולכפר על בני ישראל, כי הם עושים תשובה בעד כל ישראל, כמו הלב שמתחרט על עונותיו, וכמו שאמרו (סנהדרין קו) רחמנא לבא בעי, ובזה נמחל כל אברי הגוף...

לכן עצה היעוצה לדבק עצמו בצדיק הדור קודם תפלתו, שהוא בבחי' לב כל ישראל, וזה ולא יהי בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל הקדש כמובן.

17 בית יעקב אלכסנדר בהעלותך

כל אחד מישראל הוא כמו ספר תורה

בפסוק "ואתנה את הלויים" וגו' כתיב חמש פעמים בני ישראל, להראות שכל אחד מישראל הוא כמו ספר תורה אף שנבחרו הלויים, והרי ישנם ז' ספרים שספר

16 עי"ש המשך הדברים: ועל זה רומז "ותקעתם" וגו' על ענין אתערותא זו. ובפסוק זה לא נזכר יום השבת מפני שקדושתה קביעא וקיימא. מצד אתערותא דלעילא, רק עכ"פ נצרך בהתחלה [*לפני] כניסת שבת אתערותא להתקדש, וזהו ענין אמרם ז"ל (שבת לה:): שבשבת נתקדש היום בחצוצרות, אמנם עיקר הקדושה [*הנשפעת בעצם כניסת השבת] הוא רק מצד אתערותא דלעילא. והישועה באה בלי שום צעקה, וזהו שבת הוא מלזעוק ורפואה קרובה לבא.

17 וראה בספר אבודרהם (לפסח) שמזכירין ה' זכרונות ב'יעלה ויבא' לחן ולחסד ורחמים לחיים ולשלום' כנגד חמשה פעמים שקראן ישראל בפסוק אחד בפרשת בהעלותך, עי"ש סגולה מביא בסידורו של רבי הירץ ש"ץ (פסקת צור ישראל) בשם המהרי"ל על המשך פסוק זה "ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל הקודש" וכתב שם זל"ק: ומי יתן שומע לי, בעידן ריתחא, לומר הפסוק ד'ולא יהיה נגף' כל שלושים יום, וינצלו מאבלות דשלושים יום, כי בפסוק זה יש שלושים תיבות...

לעיי"נ

מרת

גולדה

רובינשטיין

ב"ר יעקב

לייב

נלב"ע

יח' ניסן

תשל"ה

במדבר נחלק לג' ספרים כדאיתא "ויהי בנסוע" ספר בפני עצמו, אלא הם כנגד העבודה מהכהנים והלויים,

18 אמרי אמת, גור, בהעלותך

ויהי בנסוע

כלל כל התורה

איתא בגמ' 'ויהי בנסוע' 'ובנוחה' הוא ספר בפני עצמו. והוא כלל כל התורה.

19 שפת אמת, בהעלותך תר"ס

ספר בפני עצמו

בידינו עיקר, כי פרשת 'ויהי בנסוע הארון' וגו', 'ובנוחה' וגו' (במדבר יא), הפסוקים כולם הם ספר בפני עצמו, אמרו (משלי ט) חכמות נשים בנתה ביתה, חצבה עמודיה שבעה, אלו הן ז' ספרי תורה, אכן הם ז', באמרם כי מתחילת הספר [במדבר] עד 'ויהי בנסוע הארון' ספר בפני עצמו, ומן 'ויהי בנסוע הארון' ספר בפני עצמו, 'ויהי בנסוע הארון' עד סוף הספר, ספר בפני עצמו, ויהיה מדבר סיני שלשה ספרים, וד' חומשים הנשארים הרי ז', ואמרו מגילה שכתוב בה, רצה לומר כי היריעה של ספר, כיון שנכתב בו זה המנין מן האותיות, נתקדשה והיתה מכתבי הקודש,

20 רמב"ם משניות ידים ג'

18 עין רש"י שם (במדבר ח יט) "ואתנה" וגו' - ה' פעמים נאמר בני ישראל במקרא זה, להודיע חבתן, שנכפלו אזכרותיהן במקרא אחד, כמנין ה' חומשי תורה, וכך ראיתי בב"ר.
19 עיין מהרש"א שבת קטו: ולמ"ד ספר חשוב בפני עצמו, על שם "חצבה עמודיה שבעה" באו הנוני"ן בספר זה, שהוא קטן שבספרים שאין בו רק שני פסוקים, לרמוז שגם ספר הזה כולל נ' שערי בינה!

20 נביא בזה את דברי רבינו בחיי בהעלותך שמביא ומסכם באר היטב סוגיא זו: ועל דרך מדרש חז"ל בפרק כל כתבי הקודש (שבת קטז.), פרשה זו עשה בה הקב"ה סימנין מלמעלה ומלמטה לומר שאין זה מקומה, רבי אומר לא מן השם הוא זה, אלא שספר חשוב הוא בפני עצמו, מאן הוא דפליג עליה דרבי, רבן שמעון בן גמליאל הוא, דתניא רבן שמעון בן גמליאל אומר עתידה פרשה זו שתעקר ממקומה, ולמה כתובה כאן להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שניה, פורענות ראשונה ויסעו מהר ה', אותו היום סרו מאחרי ה', פורענות שניה ויהי העם כמתאוננים, עד כאן.

ושלש דעות בדבר, דעת תנא קמא שהיתה ראוייה פרשה זו להכתב בדגלים בפרשת במדבר סיני, שכתוב שם (במדבר ב, יז) "ונסע אהל מועד מחנה הלויים בתוך המחנות", כי באהל מועד היה הארון, ושם היה ראוי לכתוב "ויהי בנסוע הארון", ועל כן עשה לה הקב"ה סימנין כדי להבדילה, בין הסמוכות לה בתחילה ובסוף, וכדי ללמדנו שנכתבה שלא במקומה. ואם תמנה הפרשיות שיש מן "ויהי בנסוע הארון" עד "ונסע אהל מועד" תמצאם חמישים, ולכך היו הסימנין מנוני"ן, ללמדך שפרשה זו פונה לסוף חמישים פרשיות שהוא מקומה.

ודעת רבי שהפרשה הזאת נכתבה במקומה, שהרי בענין המסעות נכתבה, וכבר הזכיר למעלה בתחילת הפרשה "ויהי בחודש השני בעשרים לחודש, נעלה הענן" ואמר "ויסעו בני ישראל", ומונה והולך מסעות הדגלים, ועל כן אמר, לא מן השם הוא זה, כלומר שאין זה טעם הדבר, שהסימנין היו לפי שאין כאן מקומה, אלא שהוא ספר חשוב בפני עצמו, ועל כן היו הסימנין, להבדילה מן הפרשיות הסמוכות לה למעלה ומטה, וכיוון בזה לומר שהתורה

כתב האר"י בספרא דצניעותא, מי שמכווין באות ס' זו, שנחלקה לב' נונין, בשעה שאומר פרשה "ויהי בנסוע" אינו ניזוק מן לסטים.

מגלה עמוקות בהעלותך 21

מספר שרשי השמות להרב משה זכותא ז"ל כתיבת יד:

קבלתי שכל האומר פסוק ויהי בנסוע הארון וגו' בכל יום ומכוין בסדר הזה, (=תיבות הפסוק מלמעלה למטה) לא יוזק כל היום, אף שיהיה במקום סכנה:

ובה	ורה	יוו	ינש	דינ	אוח	באי
ינא	ימו	היא	דסנ	מרח	מבו	בלש
הסר	אשמ	ופי	ווא	פוח	רהה	ופר
יעו	מהה	הצב	ימי	נבי	שיר	תיאל

שומר ישראל להחיד"א אות יב'

נון שערי בינה

וראיתי בספר כף ונקי כ"י להחכם השלם החסיד כאל"פה מלכא מק"ק אגאדיר, שכתב ששמע דשער הנ' נעלם ממש רבינו ע"ה, ולכך יש נונין בפרשת "ויהי בנסוע" לרמוז לן' שערי בינה, וספר ויהי בנסוע גדול ככל התורה, ולא זכה ממנו כי אם פ"ה אותיות.

מדבר קדמות - מערכת יוד

האות שלו בתורה מויהי בנסוע

אמר כ"ק ש"ב אדמו"ר הגה"ק אבד"ק שינאווא זצלה"ה, מה שמברכין בברכת השחר שעשה לי כל צרכי, ואח"כ צריך לברך אשר הכין מצעדי גבר, שהפירוש באמת שעשה לי כל צרכי, שהשי"ת ביכלתו לעזור לו שיהי' לו כל צרכו בזה המדינה ובזה העיר, שיהי' לו פרנסה ושלום, ולא יצטרך להיות נע ונד וגולה מעיר לעיר וממלכות למלכות, רק אשר הכין מצעדי גבר, שמן השמים הוא שילכו ישראל מגולה לגולה ממדינה למדינה עד ביאת גואל צדק.

והנה הרב הקדוש משינאווא זצלה"ה אמר שאות ו' שלו, כי כל אחד ואחד יש לו אות בתורה, הוא אות ו' מן ויהי בנסוע, שהי' דרכו ליסע בימי צעירותו לכל הה"צ להכיר אותם, וגם נסע למקומות שהי' צריך בשם להחזירם למוטב, ולעשות טובות לישראל, כי לפי מה שכתוב בזוה"ק הוא אות ו' אות קושטא, שהוא אמת מהקב"ה, והה"ק משינאווא הי' נקרא איש אמת, כמו שהעיד עליו אביו הה"ק ש"ב הגה"ק הדברי חיים ז"ל בתשובות שלו.

שהיא חמשה חומשי תורה נחלקת לשבעה ספרים, וספר וידבר נחלק לשלושה ספרים, ואמרו בגמרא, כמאן אזלא הא דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: "חצבה עמודיה שבעה" (משלי ט, א), אלו שבעה ספרי תורה, כמאן ברבי, ומאן האי דפליג עליה רבן שמעון בן גמליאל הוא, ודעת רבן שמעון בן גמליאל שהוא מקומה, אבל עתידה שתעקר ממקומה לימות המשיח, שיהיו כל הפורעניות בטלים ויצר הרע בטל, ומה שנכתבה כאן להפסיק בין פורענות לפורענות.

²¹ וראה פרי עין חיים, שער הנהגת הלימוד פרק א: ומנהג כשר לומר בכל יום, "ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפוצו אויבך וינוסו משנאיך מפניך, ובנוחה יאמר שובה ה' רכבות אלפי ישראל" ויכוין בראשי הפסוקים הללו וכו' של שם מדת היום, בסוד ישראל זוטא. ולכוין באזכרות שתייהן מלוי מ"ה.

לעי"נ

הרה"ח

יחיאל

ב"ר משה

וזוגתו

שרה

רבקה

ב"ר יעקב

שאו

הלוי

והה"ק ר"ש מבאבוב ז"ל אמר שהוא יש לו אות ו' מן ובנוחה יאמר, כי ביכלתו להחזיר ישראל לתשובה ולתקן בביתו הכל, כי עשה ישיבה גדולה בעיר ווישניצא, והי' מרביץ תורה, והי' לו חסידים תלמידי חכמים ורבנים ובעלי בתים נגידים ויראי אלהים, ע"כ ביכלתו בביתו ג"כ לתקן זה שלא יצטרך ליסע ממקום למקום.

מהרש"ם הכהן פרשת לך

פרשה זו רומזת על ימי עולם

ועל דרך הקבלה ויהי בנסוע הארון, פרשה זו רומזת על כל ימי עולם כי נרשמו בה שבעת אלפים כמו בפסוק ראשון, ודרשו חז"ל (ראש השנה לא.) שיתא אלפי שני הוי עלמא וחד חריב... וכיון שהתורה כולה בנויה ומיוסדת על חידוש העולם, יש להבין שיש לו סוף, כי כל דבר שיש לו התחלה יש לו סוף בהכרח, וזהו שכתוב (ישעיה מד, ו) "אני ראשון ואני אחרון", והכתוב הזה יורה כי העולם יש לו סוף, כי כשם שהיה הקב"ה ראשון לנבראים כולם, כן עתיד שיהיה אחרון לכולם... ואות אלף הששי רשומה במלת אלפי לרמז שיתא אלפי, והשביעית נחתמה במלת ישראל... ובעבור כי מלת ישראל כוללת דבר והפכו, ואפשר שתתפרש על שתי לשונות, אפשר לומר כי כשם שמורה על החורבן, כן תורה על הבריאה שלאחר החורבן כי הוא כולל שררת הכוחות, ורמז לך כי אחר חורבן האלף השביעי, ואחר ביטול הכוחות והסרתם, תחזור השררה ותתחדש בעולם כשהיה... ומזה תמצא במזמור שיר ליום השבת שהזכיר שם (שם צב, יג) צדיק כתמר יפרח, רמז להויה של אחר השבת, והוא סוד חתימת פרשת ויכולו במלת לעשות (בראשית ב, ג) לרמז מעשה אחר השבת,

רבינו בחיי בהעלותך

ספר בפני עצמו - שמירת הפה

בפסוק ויהי בנסוע הארון ויאמר משה כו' [י, לה]. אמרו חז"ל (שבת קטו ב) שהוא ספר בפני עצמו ויש בו פ"ה אותיות ועשה לו סימנים דהיינו נו"ן הפוכה מכאן ונו"ן הפוכה מכאן ע"כ. צריך לשום לב מה רימזו לנו חז"ל בזה. ונראה לי דרמז גדול ועצה טובה השמיענו חז"ל באלה הדברים מה שיעשה האדם וחי בהם חיים הנצחיים כי אם תצרף שני נונים יחד יהיה משניהם מ"ם סתומה כזה פ והאותיות שבתוכו הם בגימטריא פ"ה, להודיע שכל עמל האדם לפיהו (קהלת ו, ז) היינו שצריך לעמל ולייגע את עצמו תמיד לשמור את פיו ולשונו שיהא סתום מלדבר שום דבר בטל לא מבעיא דברי שקר ולשון הרע ורכילות ח"ו שהם אסורים מדאורייתא אלא אפילו דברים בטלים היינו דברים של מה בכך הוא גם כן עון גדול. ועל זה אמר איוב (לה, יא) מלפנו מבהמות ארץ ומעוף השמים יחכמו ר"ל עינינו רואות שגם להם יש פה ולשון, ועם כל זה אין להם כח הדיבור מזה נוכל ללמוד שלא נברא הפה ולשון באדם רק לתורה ולתפלה. ולכן נכתבו השני סימנים אלה להודיע שצריך אדם לסגור שפתי פיו דוגמת מ' סתומה שלא יוציא שום דבר בטל ח"ו.

ומה שנכתב הרמז הזה על פסוק ויהי בנסוע כו' הטעם כי כל מקום שנאמר ויהי הוא לשון צער ללמדך שאפילו התפללות ושירות ותשבחות שאדם צריך לפתוח פיו ולדבר בהם באהבה ובשמחה, וכן לימוד תורה דכתיב (תהלים יט, ט) פקודי ד' ישרים משמחי לב, גם בזה צריך אתה לדאג ולצער שלא תבא לידי מכשול ח"ו

על ידי הדיבור הזה, דהיינו אם תיכף יתמשך מזה לדברים אחרים כגון אם הוא מפלפל בתורה עם חביריו או דורש ברבים יוכל לבא ח"ו לאיזה דיבור של שקר כגון קינטור או יוהרא ח"ו שבזה שתיקתו יפה מדיבורו, ולכן כתיב כאן הסימנים להודיע שדברי תורה צריכין חיזוק גדול לשמור ולהזהר מאד שלא יתן ח"ו מום בקדשים. ע"כ בשם אדמו"ר [מהר"ם מרימנאב] הנ"ל.

שפתי צדיקים להרה"ק רבי ישעי' מדיאנוויץ בהעלותך

מט' מסעות במדבר

כנגד מט' שבתות שבשנה,

"ויהי בנסוע הארון ויאמר משה, קומה ה' ויפוצו אויבך, וינסו משנאיך מפניך, ובנחה יאמר שובה" וגו', ברש"י 'בשובה ונחת תושעון', שובה זה שבת שיש בה נייחא, "ויהי בנסוע" הוא הכנה לשבת, שהוא "ויפוצו אויבך", כדאיתא בזוה"ק, איהי אתייחדת ואתפרשת מסטרא אחרא, וכל דינין מתעברין מינה, וכו' כלהו ערקין' וכו', וכתיב "ויאמר משה" שזה היה בכחו של משה רבינו, כדאיתא שמשא רבינו מחזיר בשבת הכתרים מנעשה ונשמע, ופעל בזה שכל אחד מישראל יכול להשליך ממנו בשבת הפסולת, וזהו הנייחא,

מט' מסעות היו במדבר שהם כנגד מט' שבתות שבשנה, וזהו "ויסעו ויחנו", שנסעו מהפסולת ובאו לחניה שהוא השבת, בחצוצרות כתיב "והיו לך וגו' ולמסע את המחנות", וכן תקנו חכמים לתקוע בחצוצרות בערב שבת, כדאיתא במדרש תנחומא, השבת מתקדשת בחצוצרות וכו' שלש תקיעות תוקעין בערב שבת וכו', ולשם כך היה השופר שהוא מסיר הפסולת, שכן שורש פורה ראש ולענה ר"ת שופר,

22

אמרי אמת, גור, בהעלותך

²² וראה בספר פרי צדיק מסעי אות א: ענין המסעות היה על פי מה שנאמר בפרשת בהעלותך, "ויהי בנסוע וגו' ויפוצו אויבך, וינסו משנאיך מפניך" אין כונת 'משנאיך' על האומות, שהרי לא היה להם במדבר. אך פירוש 'משנאיך' המשניאים השם יתברך בעיני ישראל, והוא היצר הרע. ובזה יוצדק לשון 'משנאיך' ולא שונאיך. והנסיעה היה להנצל מהיצר הרע... "ובנחה יאמר שובה ה'" וגו' ופירש רש"י מלשון 'בשובה ונחת תושעון' שנדרש (ירושלמי רפ"א דתענית) על שבת... וכמו בשבת מופיע כל שבת קדושה לימי המעשה שאחריו, ועל ידי זה בא השבת הב' בקדושה יתירה משבת שלפניו. וכל ימי האדם הם כך, בימי המעשה הוא הנסיעה והילוך בעבודת ה', וכשבא שבת בא מנוחה, שאז הוא בבחינת מנוחה, וכמו שנאמר "כי הולך האדם אל בית עולמו",

ובמדבר היו נוסעים בכל מסע, שבכל מסע היה עסק אחר, ובהחניה היו משיגים קדושה מאות אחד משם מ"ב, ואחר כך היה נסיעה חדשה, והיה משונה לפי הקדושה מהחניה שיצאו משם. וזה שנאמר, ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה', היינו שכל מסע היה לפי המוצא שיצאו מהחניה הקודם, והיו הולכים תמיד ממדרגה למדרגה, וזה נכתב על פי ה' המוצא והמסע, כמו ויסעו מסוכות ויחנו באיתם וכדומה. ואלה מסעיהם למוצאיהם שהמסע היה לפי קדושת המוצא שיצאו משם, וכאמור, עד שנתבררו בהמ"ב מסעות בכל קדושת מ"ב אותיות שבשם מ"ב...

ועתה בעולם הזה יכול להיות שנצרך, כמה מסעות וכמה שבתות כדי שיזכו לאות אחד מהשם מ"ב, מהמ"ב מסעות, עד שזוכה כל אחד לפי מה שבכוחו לזכות.

לעי"נ

הרה"ח

שלמה

פנחס

רובינשטיין

נלב"ע

ט' סיון

תש"כ

23

אחר שבועות קורין בפרשת המסעות
להורות שכח התורה עמם לעולם

אחר שבועות, מתן תורה, קוראים פרשת המסעות, נשא, בהעלותך, איתא חמשה קנינים קנה הקב"ה בעולמו, וכנגדם יש חמשה ספרים, חמשה חומשי תורה, ספר ויקרא תורת כהנים, קרבנות שבמקדש, ואח"כ במדבר קדושת ישראל, ואפילו כשארין בית המקדש, ישראל קנין אחד, והכל בכח התורה, וזוהי הסמיכות של המסעות למתן תורה לרמז שבח התורה מתלווה בכל הזמנים ובכל הגליות והמסעות.

כ"ק אאז"ל אמר כי ההתעסקות שהתעסקו במסעות בפירוק המשכן הוא כח לכל בני ישראל בכל המצבים בכל הזמנים, אפילו כשארין משכן, שבכל מצב תישאר הקדושה בישראל, גם בפירוק משכן ומקדש, וזה נרמז בקריאת פרשת ג' המסעות בפרשת נשא אחרי שבועות, שבכח התורה יש לעולם קדושת ישראל.

פני מנחם נשא

מקור של רפואות

השבת הזה הוא המקור והשורש של הרפואה, כי נזכר בסדרה זו תפלת משה רבינו ע"ה על מרים: "אל נא רפא נא לה" והנה לא מצינו בכל התורה שמשם רבינו יתפלל על איזה פרט נפש, רק עבור כל הכלל ישראל, זולת בכאן שהתפלל על מרים, אמנם גם בכאן הועילה תפילתו על כל הכלל ישראל לדורי דורות, כידוע שנקרא עבור זה 'רעיא מהימנא' כרועה נאמן שמשגיח בעין חמלתו על כל פרט, והיינו כידוע שהבאר היה בזכות מרים, והיינו השורש והמקור של הכלל וכאשר התפלל משה רבינו עליו השלום על המקור שיתרפא, ממילא הועילה תפילתו על הכלל כולו, להיות נפתח מזה מקור הרפואה, וכדאיתא במדרשים על מי שטבל ונזדמן לפניו בארה של מרים מיד נתרפא, והיינו מפני שהוא מקור הרפואה של העולם.

תורת אמת, לובלין, בהעלותך

23

בתפלת משה נפתח השורש לדורות להיושע מכל מיני דוחק וירידה

בש"ק זה שנזכר בהסידרא, תפלת משרע"ה על רפואות מרים. 'אל נא רפא נא לה'. בתיבות האלו פעל משה רבינו עליו השלום, והמשיך השפעת הרפואה לדורי דורות, לכל מיני ירידות ודחק שיהיו בעולם ח"ו, כי הגם שנראה, שהיה אז התפלה רק בשביל יחיד, אמנם בהבין הדבר שאירע מעשה כזו דייקא למרים הצדקת, שהיתה הראשונה של שורש הנביאות, כידוע מתלתא אחין משה אהרן ומרים, שהמה היו מובחרי הנביאים, וגם אינו מובן שיגיע לה עונש גדול כזה, על חטא קל כזה, אשר ידוע שבאמת לא היה בה נידנוד חטא, רק כי כל הענין בזה נזדמן בכיוון, בכדי שימציא לה משרע"ה את שרש ומקור הרפואה ע"י תפלתו עליה, ובזה יהי נפתח שער הרפואה לדורי דורות,

אמרי אמת בהעלותך, תרל"ח

24

²³ וראה אמרי אמת תרכ"ד: שורש הרפואה נרמז בסדרה זו, כי במלת 'רפואה' יש אותיות אור. ועצם ענין אור הוא שרש הרפואה, כמ"ש "ויזרח לו השמש" וידוע לרפאותו מצלעתו וזהו מרומז בסדרה זו שמתחלת בענין האור, מרמז מיד שרש הרפואה במלת "בהעלותך" שהיא מלשון "כי אעלה ארוכה לך", ובתיבת ארוכה שהוא רפואה, יש בה ג"כ אותיות אור, וזהו "בהעלותך את הנרות", אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, מורה ג"כ על שרש ענין רפואה, כי ידוע שעיקר הרפואה כאשר יחזיר האבר המקולקל למקורו ושרשו, כי כל מיני תחלואים בר מינן באים מהעתק האיברים ממקורם, ומתעכר מזגם. וכשחוזרים למקורם. יזדכך מזגם וישובו לאיתנם. וזהו "בהעלותך את הנרות, אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות". היינו להעלות כל האורות אל מקורם שהוא פני המנורה. כי שבעה קני המנורה מורים על פרטי איברים, להעלות אותם אל המקור שהוא פני המנורה... וקדושת שבת הוא מקור כל האורות, וזהו שבת הוא מלזעוק ורפואה קרובה לבא.

²⁴ עיי"ש המשך הדברים: והנה עכ"פ הי' די שתתפא מיד לאחר תפלת משרע"ה, ואנו רואים שנאמר לו תסגר שבעת ימים וגו', אולם מפני שכל עצם ענין הנ"ל היה, רק כדי להמציא בזה מקור ושרש רפואה לדורי דורות, איך שיהי'. ולאשר לפעמים יוצרך איזה פרט נפש לסבול צער איזה זמן, טרם הישועה, ועל זה היה הרשימה לדורות. תסגר שבעת ימים ואחר

סוד שתקובל תפלתו

אל נא רפא נא לה. (יג כט) שמעתי משם הקדמונים, דמשה רבינו ע"ה מסרו לו זה הסוד בשמים, דכשיתפלל ויאמר ב' פעמים נא בתפלתו תקובל תפלתו, ומשו"ה אמר "אל נא רפא נא לה" ויעתר לו ה', עכ"ד. ובזה פירשו דכשאמר "אעברה נא ואראה", אמר לו "רב לך" שלא יאמר "נא" פעם אחרת, וזהו שאמר "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה" כלומר 'נא'. ואחר זמן רב מצאתי הקדמה זו בס' מרדכי לרב אשכנזי דרושים על התורה, ושם כתב דהטעם כי שני פעמים 'נא', גימט' מיכאל עם הכולל ע"ש. ודוק.

נחל קדומים בהעלותך

ע"י שם הק' הזה נענים מיד

ויצעק משה אל ה' לאמר א' נא רפא נא לה... "לאמר", שביקש מהקב"ה שילמדהו איך לבקש, וכן ענהו ה' ושם בפיו התפלה בשם, וכדאיתא ש"א-ל נא רפא נא לה" הוא שם אחד של י"א אותיות.

ואיתא מצדיקים שע"י שם הק' הזה נענים מיד.

²⁵ ברמת אברהם סלונים, בהעלותך
יומא דהלולא יג' סיון

העצה לכלול הרפואה

בתוך שאר חולי ישראל

ויצעק משה אל ה' לאמר [מלת לאמר לכאורה שפת יתר] אל נא רפא נא לה [נא השני לכאורה מיותר] ואפשר לומר ע"ד ששמעתי מאדמו"ר הה"ק המגיד מקאזניץ זצללה"ה, כי פעם אחד היה בנו הה"ק הצדיק מורנו משה זצללה"ה נפל למשכב והיה מסוכן, ואמר אביו המגיד זצ"ל לצד כי הוא נוגע בדבר, בוש יבוש לבקש רחמים עבור בנו כי לטובת עצמו הוא דורש, ואח"כ אמר שמצא עצה לזה לבקש רחמים על כל חולי בני ישראל, ולהמליך הש"י על כל רפואות בני אדם, ובכללם ימשיך רפואה לחולי בנו הקדוש.

כן נוכל לומר כאן כאשר בקש אהרן ממשה לבקש רחמים עבור מרים אחותם, היה משה בוש לצד שהיתה אחותו והיה נוגע בדבר, ושם עצה הנ"ל לבקש רחמים על כל חולי בני ישראל, ולכלול אותה ג"כ בתפלת הרבים, וזה ויצעק משה אל ה' לאמר, הצעקה היתה לאמר אל נא רפא, לכל חולי בני ישראל, נא לה, פי' וכלל

תאסף, שסוף כל סוף יבוא הישועה והרפואה גם לאלו, ועל זה גמר אומר והעם לא נסע עד האסף מרים ואחר נסעו העם מחצרות וגו'. לרמז הנ"ל, שכל ענין מעשה מרים היה בזה תועלת לכלל ישראל גם לדורות.

²⁵ איתא מהרה"ק מלובלין זי"ע "אה זכרו!" לפרש הלשון "לאמר", ע"פ מאה"כ קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת, דהנה סדר המלוכה הוא שכאשר אדם מבקש בקשה ומביע אותה בראוי אזי המלך נענה לו, שכן נימוס המלכות להיות נדיב, אבל אינו דרך ארץ לומר למלך ללמדו איך לבקש, ואילו בן לפני אביו יכול גם לבקש ממנו, שילמדהו איך לבקש בראוי באופן שתתמלא בקשתו. וזהו קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת, שאפילו אם יהודי מבקש מהשי"ת תן לי אמת, שאוכל לבקש באמת הקב"ה עונה לו... וי"ל על פי דבריו הקדושים שהדבר מרומז בפסוק אשר יקראוהו באמת ר"ת אב"י, שהקב"ה הוא אבינו אב הרחמן ונענה גם לבקשה זו.

לעי"נ

הרה"ח

שמעון

עקב

מילנברג

נלב"ע

כ' שבט

תשפ"ג

ג"כ בתפלתו נא לה, שגם מרים אחותו תתרפא, ואין לך דבר שאין רמוזה באוריינתא.

בית יעקב אלכסנדר בהעלותך

משה תיקן לדורות שתהא התפילה נשמעת
כשיתעורר מתוך צערו לצרף צער השכינה

ויצעק משה אל ה' אל נא רפא נא לה (יג כט) שכן עיקר התפלה צריך להיות עבור צרכי גבוה השכינה, וממילא יתקיים למטה, עיין תולדות [פרשת] קדושים שמעתי ממורי שכל תפלת אדם יהיה לתועלת השכינה שם שמים, ונקראת תפלה, וכל מה שנחסר לאדם, הכל הוא בשביל שיש חסרון זה בשכינה, ובתיקון למעלה ממילא נמשך שיתוקן גם כן למטה, שגם שם בסוף הדברים הוא אחד מאברי השכינה, כי מלכותו בכל משלה (תהלים קג, יט) ולית אתר פנוי מיניה... וכל האותות והמופתים שעשה האר"י בן שרה הריב"ש טוב, ריפא חולים גוססים, פיתח סומים שנתעוורו עיניהם, פתח מעיינות, פיקד על ידו עקרות זקנות, מופתים פליאים שלא נשמעו מימות ר' חנינא בן דוסא וחבריו. הכל היה שהיה מיוחד ומתפלל לתקן זה הענין למעלה בכנסת ישראל, וממילא נמשך למטה כל טוב וכל מיני תיקון, כי לית אתר פנוי מניה, ממש בכל תנועה אלופו של עולם.

אך הלב יודע מרת נפשו שאין כל העתים שוות, כי לפעמים הצער גדול אינו יכול להשים כל כך על לבו צער השכינה כי ממנה יתד, ואם יאמר שהוא מתפלל על השכינה, ובוחר לבות יודע שאין זה אמת, דובר שקרים לא יכון (תהלים קא, ז), ויהיה נדחה מכל וכל. ועל כן יתפלל ויאמר בפה מלא, צערי הוא גדול בהרגש רב, רבון העולמים המושך שפע לשכינה שיתקן למעלה, כדי שיתמשך משם תיקון למטה, וכיון שאומר אמת, יהיה כדבריו. וזה למדנו ממש רבינו, שהיה לו צער גדול מאחותו מרים הנביאה, ויצעק משה אל יהוה שיתוקן למעלה, ולדורות לימד לאמר לדורות הבאים אל נא רפא את השכינה, רפא שבריה כי מטה (שם ס, ל) עיין מסורה נא. עוד אבקש לך שתמשיך הרפואה גם למרים אחותי. ורמזו רש"י ברוח קדשו "שנים או שלשה דברי תחנונים", וכי לא יכול לכוין המספר, אלא לפי פשוטו שנים אל נא, ולפי האמת שלשה, כי גם רפא שייך למעלה. וזהו הדרך הנכון בכל ענינים שלמד אותנו משה רבינו "לאמר" לדורות באים, אף שמשא רב כוחו לצעוק אל יהוה, "לאמר" לדורות הבאים בקש בדרך הנ"ל,

²⁶ נוצר חסד, קאמרנא אבות פ"ד מ"א.

²⁶ וזהו (אבות ד, יא) 'כל כנסיה' תפלות המתכנסות להיות עטרה בראש אלהי צבאות... וכנסיה שהוא לשם השכינה כד שכינתא תמן, מיד דדפיק לתרעא פותחין לו, וגם סופה דכל דרגין עניני עולם הזה יתקיים ויתוקן למטה בודאי, וכל כנסיה שאינה לשם שמים שאינו משים על לבו צער השכינה... ולזה אין סופה, להתקיים בהכרח, ולזה דקדוק 'אין סופה', כי בהכרח הקב"ה שומע תפלת כל פה, אבל יתוקן למעלה ובאיזה מקום, אבל אינו הכרח שיבא השפע למטה (ואיש) [לאיש] המתפלל, שיהיה סופה של תפלה זאת מתקיים.

וראה חקל יצחק בהעלותך: ויצעק משה אל ה' (יג, יג) ר"ל שצעק על הצער הנוגע להשכינה, כמו שאמר לו אהרן ואמר אל נא וגו'. י"ל עפמ"ש בזוה"ק פ' צו (ל:): א"ל בכל אתר חסד הוא, ודא נהירו דחכמה עלאה, ואת אמרת ואל זועם וגו', ותירץ דאלמלא דהאי אל אתער בעלמא, לא יכול עלמא למיקם אפילו שעתא חדא, מקמי דינין תקיפין, וכו' כל אינון דינין דמשתכחי בכל יומא דחו להו, לבר אל זועם בכל יום, דדינא אשתכח דחי לון

לעי"נ

הרה"ח

יחיאל

ב"ר משה

וזוגתו

שרה

רבקה

ב"ר יעקב

שאול

הלוי

אם מקיים יום הזה כראוי, יוכל לקיים יוה"כ כראוי
 "גם שמעתי מאיש הלז ששמע מזקני [בעהמ"ח אוהב ישראל" מאפטא]
 זצללה"ה דרוש גדול ביום כ' סיון, ולא זכר כי אם אלה הדברים, כ' סיון הוא
 התחלה על יום הכפורים, אם מקיים יום הזה כראוי, אז יוכל לקיים יוה"כ כראוי
 ונכון, וסימנך כי יד על כס י- ה (שמות יז, טז) כ"ס ר"ת: כ' ס' יון; י- ה ר"ת: י'
 וס' ה' כפורים".

אוהב ישראל ליקוטים חדשים, מטות

בהתעוררות רבה

כ' סיון אמרו סליחות בהתעוררות גדולה, והרה"ק מאפטא היה דורש באותו יום
 דרוש גדול להתעוררות, ובהג"ה: שהיו היללות והבכיות בבית המדרש אז, יותר
 מתשעה באב.

ילקוט אוהב ישראל, אפטא
 הלכות ומנהגים אות נח'

כ' סיון יש בו הארה גדולה כמו יום הכפורים

"כי יד על כס יה", 'כס' ר"ת כ' סיון, י-ה ר"ת יום הכפורים, דהנה כוונת התענית
 כ' סיון נקבע על הריגת הצדיקים, וידוע אשר הצדיקים מיתתן מכפרות, ומכ"ש
 שנהרגו אז במיתות אכזריות רח"ל, ולרמז בא הכתוב, אשר כ' סיון יש בו הארה
 גדולה כמו יום הכפורים.

מאמר מרדכי נדבורנה בשלח

רמז לו בין הצומות

ולעתידי ישמחו מיומו עד יז' בתמוז

"בחזיון לילה על משכבי בליל י' בטבת שנת תקכ"ד לפ"ק חלם לי, שיש רמז
 בפסוק שאמר השי"ת לאברהם: ידוע ת'דע כ' ג'ר י'היה ז'רעך (בראשית טו, יג)
 על ד' צומות וגם על כ' סיון כי הראשי תיבות של פסוק זה: י' הוא י' טבת, ת'
 הוא תשעה באב, כ' הוא כ' סיון, ג' הוא ג' תשרי וגם מרמז ג' דליה, י"ז הוא י"ז
 בתמוז, ואחר כך: ועבדום רצ"ל האומות ישעבדו אותם, "וענו" רצה לומר:
 ישראל יתענו אותם ימים. והר"ת של א'רבע מ'אות ש'נה נוטריקון: א' חר ש'
 יבנה מ' קדש ב"ב, אז י'צאו ב'רכוש ג'דול ר"ת י' שישו ב' שמחה ג'דולה, עד
 צום הרביעי כו', יהיה לששון ולשמחה".

אור פני משה, פשעוורסק, לך לך

לבר, וקיימא הוא, ומבסם עלמא עכ"ל. ומבואר דהשם אל דוחה הדינין ומבסם עלמא, וזהו
 שביקש משה מה' לאמר בשם אל לדחות הדינין ולרפאות אותה, וע"כ גם בברכת רפאנו
 אומרים כי אל מלך רופא נאמן ורחמן, משום דהשם הזה דוחה הדינין וממתיקן, שיתמתקו
 הדינין ויתהפכו לרחמים.

והנה הדינין יוצאין משם אלקים ית"ש שהוא מדת הדין, והשם החסד דהוא [יהו-ה] יו"ד
 ה"י וי"ו ה"י, עם היו"ד אותיות עולה פ"ב, והוא ממתיק את השם אלקים. וזפ"ה 'אל נא'
 בגימטריא פ"ב, שם הנ"ל, 'רפא' ר"ל לרפאות ולהמתיק "נא לה" בגימטריא אלהי"ם.

שיאמרו לפניו דברי האוהב ישראל על כ' סיון

בבעלזא הגו מאד בספר הק' 'אוהב ישראל'. הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע היה מצוה שיאמרו לפניו קטעים מספר זה, כגון ביום כ' סיון היה מבקש שיאמרו לפניו דבריו הקדושים (ליקוטים חדשים פר' מטות) כ' סיון הוא התחלה על יום הכיפורים, אם מקיים יום הזה כראוי, אז יוכל לקיים יוה"כ כראוי ונכון, וסימנך "כי יד על כס י-ה" (שמות יז, טז), 'כס' הוא ר"ת כ' סיון, 'י-ה' יום הכיפורים. בקדושתו של אהרן עמ' רסו'

להימנע משמחה

רבי יצחק נחום [טווערסקי זצ"ל אבד"ק ראווע רוסקא חתן הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע] שהה אחרי המלחמה הראשונה ברוסיה. הוא נסע לשם אל הלוויית אביו שנפטר בשנת תרע"ד, ונשאר תקוע שם בשל פרוץ מלחמת העולם הראשונה, השלטונות הקומוניסטיים הקשו עליו את יציאתו משם, ורק אחר השתדלויות רבות קיבל היתר יציאה. הוא הגיע לרצפרד בשנת תרע"ח ביום ששי כ' סיון, בבוקר. ביקש מיד להיכנס למרן [הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע], אך הוא לא נתן לו להיכנס אליו לפני התפילה ואף לא לאחריה. לא הבין ר' יצחק את סיבת הדבר. בערב, אחרי קבלת שבת, קראו מרן אליו, שמח לקראתו ואמר לו: "היות שהיום כ' סיון הוא יום שאומרים בו פליחות ויש להימנע משמחה, לא יכולתי לקבל פניך ולשמוח".

אדמו"רי בעלזא ח"ג דף מ"ד

נמנע מנתינת מתנה

סיפר לי הרה"ג ר' ראובן גראס שליט"א שמנהגו של הרה"ק מהר"א מבעלזא הי' ליתן מטבעות לחתן שנכנס אליו קודם חתונתו, וזוכר שביום כ' סיון עמד אצל הרה"ח ר' שרגא שפיצער שהי' חתן קודם חתונתו, ואמר הרה"ק, שהיות והיום הוא כ' סיון ואין נותנין מתנות ביום זה, על כן יתן את המטבע בתורת פקדון להגבאי ר' שלום, ובלילה יתן לו הגבאי את המטבעות.

שיח זקנים ח"ג דף רל"ז

שמע בכיות בכ' סיון

אבי [הרה"ק ר' יוסף בן הרה"ק ר' יושע מטאמאשוב זי"ע] נסע פעם אחת לבעלזא אחר פטירת הרה"צ וכו' מציע שינוב (שנפטר כ' טבת תרע"ד), כמדומה על ש"ק פרישה בהעלותך שחל ביום י"ט סיון, וביום א' בבוקר הלך א"א להתפלל תיכף, כי כך היה מנהגו להתפלל בהשכמה כדי לקרות ק"ש עם הברכות בזמנו, ושמע קולות וצעקות, ועמד במקומו, עד שנתוודע לו שהרה"צ וכו' מבעלזא בוכה, שהיה אז כ' סיון.

תולדות משה דף קכ"ג

כ' סיון תרע"ד

שבוע אחרי חג הפסח [בשנת תרע"ד לפ"ק] נפל מרן [הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע] למשכב ועד חג השבועות לא ניהל את השולחן בשבתות כמנהגו, ולא נתנו להיכנס אליו. מרן אמר אז: "השכיבו אותי בכוה, אילו הייתי בריא לא הייתי נותן בשום אופן שתפרוץ מלחמה".

בחג השבועות הלך לבית הכנסת והתפלל יחד עם הציבור הגדול שהגיע לחג וכן ניהל שולחנות כרגיל. בכ' סיון תרע"ד, בשעת אמירת הפליחות, בכה מרן מאוד. אז הרגישו כולם שפורענות מתרגשת לבוא לעולם.

אדמו"רי בעלזא ח"ג דף שי"ב

מנינו של הרה"ק מטשעכינאוו בכ' סיון

סיפר ר' שלמה קלדאווע ששמע מאביו שפעם אחת בעת שקיבל ברכת צאתו לשלום מהרבי מטשעכינאוו זכותו יגן עלינו, שאל אותו למה נחפז לביתו, והשיב לו שהאנשים אשר באו עמו על העגלה אחת נחפזים, על כן כרוך אחריהם, וזה הי' כ' סיון, ונסע מהעיר ונשבר האקס מהעגלה ועמדו אצל קאוואל לתקן האקס, ובין כך באה השמש, והלך אביו בחזרה להעיר לשמוע קריאת ויחל, וכאשר בא לבית המדרש של אדמו"ר זצ"ל בא אליו המשמש וביקש אותו מאוד שימהר לצאת מבית המדרש והוא יבוא מיד אחריו ויספר לו הסיבה.

וסיפר אחר כך המשמש שבעת שחשב לפני אדמו"ר זכותו יגן עלינו מי ומי המניין שהתענו לקרות ויחל, והי' חסר אחד, ואמר האדמו"ר זכותו יגן עלינו הלא גם הרב מקלאדאווע בפה, והוא אמר שנסע כבר, והרבי אמר שעודו בפה, והוא צעק שהוא בעצמו ראה אותו שישב על העגל

ה, על כן צוה את אבי לילך חוצה, כי אם הרבי הי' רואה אותו הי' לו פסק גדול. [= היינו גערה של נזיפה]. ע"כ.

שיח שרפי קודש ח"ב דף מ"ז

כ"א סיון

אך טוב לישראל

שמעתי מאיש אחד ששאל את הרה"ק מרן [מהר"ש] מבעלזא זצ"ל, באיזה יום יכנס לדור בבית דירה החדשה שבנה לו, וצוה לו שימתין עד שיזדמן שיחול יום כ"א לחודש סיון ביום ה' בשבוע, ואז מיום ההוא יכנס לדור בו באין שטן ופגע רע. (דברי יצחק אות קי"ט) ושם בהג"ה כתב: הדבר הזה צריך ביאור, כי יכול להיות כי אז בעת ההוא שבנה את הבית חל בו כ"א סיון יום ה', וגם היה הזמן קרוב ולא היה צריך להמתין הרבה אבל הלשון שכתב עד שיזדמן שיחול, מזה משמע שגם שנים רבות ימתין על זה עד שיזדמן כך. ואולי היה בזה הדירה איזה סיבה, שכוונתו היה דוקא שלא יכנס בו עד הזמן הזה וכו', והשי"ת יודע האמת.

דובר שלום אות ק"ז

כל המזכיר פסוק בעונתו

מעלה עליו כאילו בונה מזבח חדש ומקריב עליו קרבן. (מס' סופרים פ"ח)

לעיי"נ

הרה"ק

יעקב

וידר הי"ד

עלה על

קידוש ה'

סיון תש"ד

קדושה דפדדא

קדושה
דפדדא

להערות, מראי מקומות חדשים, תרומות
והנצחות, ניתן לפנות 052-7637540 או
במייל s0527637540@gmail.com
הירשם במייל ותקבל בל"נ כל שבוע
חוברת

